

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and holidays.

UL 20

PROSVETA

Uredniški in upravljaški prostori: 2657 S. Lawndale av.
Office of publication: 2657 So. Lawndale av.
Telephone: Lawndale 4635.

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XIII. Cena lista je \$4.00. Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sreda, 14. julija (July 14th) 1920. Subscription \$4.00 Yearly. STEV.—NUMBER 164.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General. Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ODPOR PROTI BRITOM V INDIJI.

PRIPADNIKI VSEH VER IN PLEMEN SO ZDRUŽENI V PASIVNI RESISTENCI.

Splošna stavka v velikih mestih je bila proglašena v zadnjem tednu junija.

Chicago, Ill. — Po poročilih iz Indije je bila splošna stavka proglašena v vseh večjih mestih od Bombaja do Kalkute in od Pešvara do Tutikorina v zadnjem tednu junija. Stavka je bolj učinkovita, kot mislijo nekateri Evropejci, ker je zadela vse obrti, rokodelstva in industrijo. Splošna stavka v Indiji je nekaj tujega za zahodnim narodom, ker je organizirana kot pasivna rezistenca. Kljub temu pa ima stavka revolucionaren značaj, ker je glasen protest proti britski vladi v Indiji in politiki britske vlade v Aziji.

Splošna stavka je tudi nekakšen splošen naroden protest proti politiki Velike Britanije na prostoru Turčiji in Rusiji. Velik del vojakov, ki so zdaj v Perziji in Turčiji in se bojujejo proti Turčiji in Rusiji so Indijci. Ljudstvo v Indiji pa noče vojne s Turčijo in Rusijo, posebno pa ne proti Turčiji. Turški sultan je po imenu poglavar pravovernih mohamedancev na vsem svetu. Okoli šest milijonov Indijcev je mohamedancev, in samo posebi se razume, da so ti mohamedanci proti razdelitvi Turčije.

Ali v tem se ni glavni vzrok za splošno stavko. Znano je, da je bil nekdo Montagu Clemensford zakon slavljen, da daje Indijci pravico do delnega samoodločevanja svoje usode. Indijci pa pravijo, da ta postavba legalizira britsko avtokracijo pod pretvezo, da jo odpravlja. Na pr. davka se ne more naložiti, ako ga ne odobri generalni guvern. Ta guvern ima tudi pravico, da vetira vsako postavbo. On celo lahko zadržani razpravo o vsakem zakonu, če po njegovi sodbi ugrožajo mir v kateri provinci. On pa lahko vpostavi postavbe, čeprav se legislatura ne strinja z njimi. Razpusti lahko legislaturo ali pa podaljša njeno zasedanje, če se njemu zdi, da je to potreba.

V takih odredbah in določbah je iskati vzroke za sedanji nepokoj v Indiji.

Vse okolišne govore, da sedanja splošna stavka ni izbruhnila čez noč, ampak da je bila skrbno pripravljena in da je bila proglašena, ko je bila zanj ugodna prilika. Brzojav je na pr. sporočil, da je indijsko ljudstvo poslalo delegacijo na Angleško, da tam vložijo protest proti razkosanju Turčije. Ozirali se pa niso na ta protest v merodajnih britskih krogih. Kmalu za tem smo čitali, da so hinduski in mohamedanski Indijci pričeli s propagando za izseljevanje v Afganistan, ker so v Indiji take razmere, da jih ne morejo prenašati, ako imajo spoštovanje do samega sebe.

Stavka je splošna. To se pravi, da stavkajo farmarji, trgovci, delavci itd. Glavno moč v stavki seveda tvori delavci, ki so ustavili industrijo. Delavci niso nikdar prejeli mezd, s katero bi lahko izhajali. Farmarji stavkajo, da protestirajo proti zemljiščnemu davku, ki jim poje šestdeset odstotkov od njih čistega dohodka. Bankirji stavkajo, kar je nekaj izrednega, da protestirajo proti britski vladi, ki hrani indijsko zlato rezervno na Angleškem. Zaradi tega ne morejo indijski bankirji financirati svoje domače industrije. Britski industrijski magnati bogate, ker se lahko vporabi indijska zlata rezervna za financiranje njih podjetij. Trgovci zopet stavkajo, da tako protestirajo proti zapostavljanju domače industrije.

Stavka je resna, kajti stavki so pridružili pripadniki vseh ver in plemen.

NEMCIJA SPREJELA ULTIMAT GLEDE PREGOJA

VPRAŠANJE ODŠKODNINE.

Dati mora zaveznikom dva milijona ton mesečno, ako ne, okupira entente Ruhr.

Spa, Belgija, 13. jul. — Zavezniki so večerjali Nemčiji ultimati, da mora do danes sprejeti odlok, da jim pošilja mesečno dva milijona ton premoga; če Nemčija ne sprejme zahteve, bodo zavezniki okupirali premogovniško okrožje Ruhr. Danes zjutraj so nemški delegatje namignili, da jim drugo ne ostane kot sprejeti ultimati.

Ultimat je dal belgijski ministrski predsednik Delacroix, ki je naznanil Nemcem, da je vsaka debata zastoj in da morajo sprejeti zavezniki odlok.

Diskuzija o vprašanju je trajala tri ure in zavezniki so v začetku zahtevali, da mora Nemčija dati mesečno 2,200,000 ton; Nemci so ponudili 1,700,000 ton. Zavezniki so na to znižali zahtevo na dva milijona ton in izjavili, da je to njihova zadnja beseda. Nemci so se pritožili, da nemški premogari ne morejo v sedanjih življenjskih razmerah nakopati več kot 13 milijonov ton na leto. Lloyd George je rekel, da bodo zavezniki skrbeli, da ne bo manjkalo živih nemških premogarjev, ako se dokaže, da ne morejo izhajati s prehrano, ki jo imajo doma.

Na dnevnem redu je zdaj še vojna odškodnina. Zavezniki so sprejeli predlog nemške delegacije, da se ustanovi mešana komisija veščakov, ki se bo pečala z detajli odškodnine. Nemčija in vse zaveznice države imenujejo po enega zastopnika v komisiji. Komisija se sestane takoj, potem pa bo "velika šestorica" pri zeleni mizi skušala določiti celokupno vsoto odškodnine, ki jo ima plačati Nemčija.

Spa, Belgija, 13. jul. — Zavezniki so danes umaknili svoj večerajnji ultimati, da morajo Nemci do danes sprejeti odlok glede pošiljanja premoga v entente države, in so dovolili nemškim delegatom še 24 ur časa.

KROJAŠKI DELAVCI V BUFFALU SO NA STAVKI.

Buffalo, N. Y. — Krojaški delavci, organizirani v Amalgamated Clothing Workers of America, so zastavkali, ker podjetniki niso priznali njih zahtev. Na stavki je okoli tisoč pet sto delavcev.

PET TISOČ ČEVLJARSKIH DELAVCEV NA STRAJKU.

Salem, Mas. — Delo v čevljarstvih tovarnah v Beverlyju, Danversu, Peabodyju in Marbleheadu počiva. Zastavkalo je pet tisoč čevljarstvih delavcev, ker so podjetniki utržali mezdo za 20 odstotkov. Povišanje mezd za 20 odstotkov je bilo priznано 21. junija. Zdaj so pa podjetniki utržali to mezdno povznanje. Ta čin dokazuje, kako se podjetniki ravnaajo po pogodbi, ki so jo podpisali.

VREME.

Chicago in okolice: V četrtek nestalno z lokalno nevihto. Vroče. Južni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 84, najnižja 73. Sonce izide ob 5:26, zaide ob 8:25.

oblasti v Indiji ukazale streljati na mirne stavkarje, da se v ljudstvu vduši že v kali vsako poželenje po večji svobodi. Sedanja pasivna rezistenca pa govori jasno, da se s takimi sredstvi ne doseže nič, ampak se še bolj utrdi vera, da je treba nadaljevati z bojem, dokler se ne izvijejo svoboda.

Jasno je, da se je ljudstvo v Indiji probudilo in si je zapostavilo za svoj cilj samoodločevanje o svoji usodi. Vsa znamenja pa govorijo, da nepokoj ne izgine iz Indije, dokler ljudstvo ne doseže cilja, ki si ga je postavilo.

DELAVCI IN FARMARJI SE ZBLIŽUJEJO.

BIVŠI VOJAKI PROTI REPUBLIKANCI IN DEMOKRATOM.

Farmarji iz Severne Dakote apelirajo na delavce, da naj naložijo denar v njihovo banko.

Chicago, Ill. — Zastopniki Ne-strankarske lige v Severni Dakoti, ki se nahajajo na konvenciji delavske stranke in osemindesetnikov v Chicagu, so v ponedeljek apelirali na delavske organizacije, da naj pomagajo farmarjem na severozapadu s tem, da vsamejo denar iz kapitalističnih bank in ga naložijo v njihovih farmarskih bankah, ki so javna institucija.

Delavska konvencija je odgovorila na apel z resolucijo, ki vsebuje poziv na delavstvo, da potom svojih strokovnih organizacij posodi denar kmetom v Severni Dakoti. Farmarji potrebujejo 25 milijonov dolarjev, da popravijo žito pod streho svojih lastnih elevatorjev.

Lester Barlow iz Minneapolisa, organizator bivših vojakov v organizaciji "World War Veterans", ki je nasprotna "Ameriški legiji", je dejal na konvenciji delavske stranke, na kateri je govoril kot gost, da bo najmanj milijon bivših vojakov agitiralo za kandidate delavske stranke pri letošnjih volitvah.

"Bivši vojaki — je dejal — ki so organizirani v naši organizaciji, ne delujejo za revolucijo, pač pa jo hočejo preprečiti. Revolucija je neizogibna, ako bodo še izvoljeni demokrati ali republikanci; zato je potrebna nova stranka, ki mora mirnim potom izvoljenim določiti demokracijo in povrniti američkemu ljudstvu ustavne pravice, katerih so republikanci in demokrati oropali američkemu ljudstvu. Združite se s farmarji in skupinami pravega demokratičnega mišljenja, postavite kandidata in mi vam bomo pomogli do zmage v jeseni."

Barlow je dalje dejal: "Danes je psihološki moment, da povečimo Wilsonu, Palmerju, sodniku Andersonu in jeklarskemu kralju Garyju: Dovolj je vaškega gospodarstva! Naredili ste napako in imenujete jo nepokoj ali anarhijo, vi ste jo naredili."

Na konvenciji delavske stranke so zastopane sledeče organizacije: Šestdeset strokovnih unij, med katerimi prevladujejo premogari in železničarji.

Farmarska izobraževalna in kooperativna alijanca.

Narodna ljudska liga.

Zveza bolniških postrežnic v Chicagu.

Liga Plumbovega načrta za nacionaliziranje železnice.

Vseučelšni liberalni klub.

Ženska strokovno-unijska liga.

Liga lojalnosti.

Ženska delavska zveza.

Zveza kolodvorskih delavcev v Kansas Cityju.

Prijatelji svobode v Indiji.

Mlada demokracija.

KDO JE ZRUŠIL BRZOJAVNE ZVEZE?

NAJEMNIKI NAPADAJO RUDARJE IZ ZASEDE.

Rudarji so mirni, toda najemniki šele prelivati kri.

Charleston, W. Va. — Če se so di po vesteh, ki prihajajo iz okraja McDowell, se zdi, da se okraj nahaja zunaj civilizacije. Došlo je poročilo o bitki med najemniki in rudarji, a z njim je bilo poročano, da so brzojavne zveze med mestom Welchom, sedežem okraja McDowell, pretrgane. Nehoti se valjuje vprašanje, kdo je pretrgal brzojavne zveze in komu služi pretrganje brzojavnih zvez? V odgovoru se je to zgodilo? Državni uradniki so skušali dobiti informacije o tej bitki med rudarji in najemniki, pa so se trudili zastoj. Tudi oni so baje prejeli odgovor, da so brzojavne zveze pretrgane.

Bitka se je vršila v bližini Roderfelda, ki je oddaljen več milj od bližnje telefonske postaje. Poročila iz Williamsona govore, da je bilo ubitih od treh do deset oseb. Po vesteh, ki so došle v tujaknjem glavni rudarski stan, je bil neki rudar ustreljen v glavo in zdravniki ne pričakujejo, da ga ohranijo pri življenju.

Nejasna poročila govore, da so najemniki napadli rudarje iz rudnikov v okolici Roderfelda, ko so obdržavali shod, na katerem so razpravljali o ustanovitvi svoje strokovne organizacije. Poročila govore, da je skušalo dve sto kompanijskih najemnikov s silo razgnati shod rudarjev.

Kompanija najemnikov, ki je štela dve sto mož, je bila organizirana po častnikarskih poročilih okoli 30. junija. Pametni ljudje so takoj sodili, da bo organiziranje najemniške kompanije vodilo do novega krvoprelitja. Ko je bila kompanija organizirana, je izdal guvern tudi prepoved za prodajanje strelnega orožja. Položaj je bil zelo resen, toda guvern se je odpeljal na konvencijo demokratične stranke v San Franciscu. Strune so bile napete in pričakovati je bilo, da počijo vsak trenotek.

Odborniki rudarske organizacije ne morejo dobiti zvez z organizatorji. C. F. Keeny, predsednik rudarskega distrikta števil. 1., je skušal dobiti zveze s svojimi organizatorji v okraju Mingu, ali njegova prizadevanja so pa bila zastoj. On še izvedeti ni mogel, kje se nahajajo.

Vest o bitki med rudarji in organizatorji je prvi prinesel organ premogovniških baronov, izhajajoč v Fairmontu. List pravi, da naj se odgovorost za bitko odloži pred Keenyjeva vrata. Seveda ni Keeny molčal na to infamno obdolžitev, ampak je odgovoril z izjavo, iz katere je jasno razumeti, da ne pade odgovornost za novo krvoprelitje na nikogar drugega kot na tiste ljudi, ki so najeli najemnike in jih težko oborožili.

Še vest, da so brzojavne zveze z okrajem McDowell pretrgane, je tako sumljiva, da je prav lahko poiskati prave povzročitelje krvoprelitja. Rudarji nimajo najmanjše ugodnosti od tega, če so brzojavne zveze pretrgane kajti taka popravila se lahko izvrše v nekaj urah. Zaradi tega kroži med tujaknjem rudarji vest, da brzojavne zveze sploh niso poškodovane, ampak da so si vest o poškodovanih in pretrganih brzojavnih zvezah izmislili premogovniški baroni, da ne morejo toliko časa dati podrobnosti v svet o napadu najemnikov na rudarje, dokler se javnost nekoliko ne pomiri. To je vzrok, zakaj so izmislili laž o pretrganih brzojavnih zvezah. Kajti če je bilo mogoče poročati v splošnem o bitki med rudarji in najemniki, je bilo ravno tako lahko sporočiti detajle o tem spopadu z orožjem.

DELAVCI SO ZA DELAVSKI PROGRAM.

DOZDAJ ODLOČNO ODKLONJAO MRSČANSKO BRZOJO.

"Osemindesetkarji" bodo skušali na konvenciji pridobiti izgubljene šanse.

Chicago, Ill. — Pri razpravah konferenčnih odborov se je takoj pokazalo, da zija velik prepad med delavskimi zastopniki in "osemindesetkarji", ki se nikakor ne da premostiti, ker ločijo obe frakciji načelna vprašanja. "Osemindesetkarji" niso drugace, ako se sodojo po njih izjavah v debati, kot liberalni maščanski elementje, ki bi radi pridobili delavsko maso za svoje liberalne ideje. Vsa znamenja govore, če "osemindesetkarji" ne popuste od svojih nazorov, da ne bo nič z združitvijo z delavsko stranko, kajti že prvi dan so se pojavila na seji konferenčnih odborov nepremostljiva nasprotja. Intelektuale iz vzhodnih držav bi radi za vsako ceno dobili vodstvo v svoje roke, če bi prišlo do združitve delavce pa ravno tako odločni in pravijo, da strankinega vodstva ne dajo iz rok, ker v delavski stranki gre vodstvo delavcem.

Intelektuale tudi nasprotujejo, da bi se nova stranka imenovala farmarska delavska stranka in so nasprotovali nacionalizaciji vseh bank in demokratiziranju industrije. Zdi se, da so "osemindesetkarji" zagovorniki patrijarhalnega liberalizma, po katerem naj delavce ostane to, kar je, uveljavitev reform pa ostane odvisna od dobrega in liberalnega srca njih gospodarjev.

Politični je zdaj tak, da delavska stranka določi svoja predsedniška kandidata, "osemindesetkarji" pa svojega.

Delavski konferenčni komiteji pri razpravah na seji konferenčnega odbora, da so kos nalogi, ki so jo prevzeli. S parlamentarnimi potezami so prisilili "osemindesetkarje", da podajo jasno izjavo do desetih dopoldne prihodnjega dne. Tako so delavski konferenčni komiteji zavlačevanje o odločitvi najvažnejših načelnih vprašanj. "Osemindesetkarji" imajo še eno ugodno priliko, da predlože svoje želje. Apellirajo lahko na konvencijo. To je njih zadnja prilika, da poiskujejo napeljati vodo na svoj mlin.

"Osemindesetkarji" niso dozda drugace izvršili, kot da so delavcem snedli dva dneva dragocenega časa, vprašanje združitve je pa tam, kot je bilo, še preden je pričela konvencija delavske stranke.

Delegat Robert Buck je primerno označil "osemindesetkarje", ko je dejal:

"Osemindesetkarji" lahko tu ostanejo eno leto, ker so plutokratje, toda delegatje te konvencije ne morejo. Mi smo delavci, ki gubimo denar, ker ne opravljamo svojega dela."

Lester Barlow, predsednik "Svetovnega veteranskega društva", je izjavil na konvenciji delavske stranke, da je treba predsedniškega delegata, ki ga določi konvencija, podpirati z vsemi močmi. On in njegova organizacija bosta storila svojo dolžnost. On ups, da bo v septembru prebujenih najmanj en milijon bivših vojakov. Govorila sta tudi dva zamorska duhovna, ki sta apelirala, da naj kongres sprejme ostre protiliberalske postavbe.

Govoril je tudi Walsh, bivši predsednik komiteja za industrijalne razmere. V svojem govoru je ostro obsopal republikansko stranko. Njegova kritika je bila stvarna in brez fraz. Prizanesel pa ni tudi demokratični stranki. Delo obeh strank je ilustriral z besedami, da je republikanska stranka eksekutiva velikih finančnih interesov, demokratična stranka je pa samo sel.

RUSIJA NE SPREJME PREMIRJA?

IZPRAZNEVANJE LVOVA

Poljaki so sbrali zadnje moči in se še enkrat zaleteli proti Rusom.

Pariz, 13. jul. — Tukaj se je razširila vest, da je več kot polovica francoskih častnikov, ki so bili poslani v zadnjem aprilu na Poljsko, da vodijo poljske čete v ofenzivi proti boljševikom, ubitih.

London, 13. jul. — "Chronicle" piše, da je prišlo v London poročilo, da bo sovjetska Rusija zavrgla ponudbo entente za premirje s Poljsko in nadaljevala kampanjo. Vest ni potrjena.

London, 13. jul. — Poročilo iz Moskve, datirano v nedeljskem glasu, da so poljske čete, ki se trudijo, da bi ustavile prodiranje rdeče armade, stopile v protiofenzivo na južni fronti v okolici Kovna, toda brez uspeha. Sovražnik se umika na vsaj fronti od Polesje do Dnjestra. Sovjetske čete so okupirale Novo Uzeo severno od Dnjestra. Na eni sami, 73 milj dolgi črti so Rusi ujeli 4000 Poljakov in vplenili 19 topov, mnogo strojne, eden tank in veliko zalogo vojnega materiala; sovražnik je imel velike izgube v ubitih in ranjenih.

Varšava, 13. jul. — Poljski generalni štab poroča o "zmagah" v pokrajini Pripeta in na jugu napadno od Rovna. Poljaki so reokupirali Ovrunez, ujeli 200 mož in vplenili osem topov.

London, 13. jul. — Po vesteh iz Varšave so boljševiki okupirali Polesje in Vjasin in se bližajo Moločinu na severu. Poljski generalni štab taji izgube Minske, priznava pa, da so rdeče čete na robu mesta.

Osojbe ameriške pomožne komisije in Rdečega križa je izpraznilo Vilno in Lvov. Boljševiki so še 40 kilometrov od Vilne, dočim Lvov še ni v največji nevarnosti. Poljske oblasti se pripravljajo na izpraznitev Varšave in med ondodnimi tujei, posebno med buržoaznimi begunci iz Rusije je velika panika. V Poljski sami so se pojavili nemiri in brzojavna ter železniška zveza je bila pretrgana v mnogih krajih v osadju poljske fronte. Katoliški nadškof v Varšavi je izdal apel na vernike, da se naj oborože vsi do zadnjega in branijo "sveto cerkev". Ruski begunci so se tudi organizirali v prostovoljskih polkih, da pomagajo obraniti Varšavo, če bo treba.

Iz Lvova je prišlo poročilo, da se Poljaki izpraznili trdnjavo Lutak v Voliniji. Zastopniki ameriškega Rdečega križa in drugih dobrodelnih organizacij so zapustili Tarnopol v Galiciji in odšli v Lvov.

London, 13. jul. — Andrew Bonar Law, zastopnik angleške vlade v parlamentu, je večeraj potrdil poročilo, da so zavezniki apelirali na sovjetsko Rusijo za nujno premirje na poljski fronti. Law je tudi izjavil, da je ruska sovjetska vlada sprejela pogoje Velike Britanije za vzpostavitev trgovine. Ko so poslanci v nižji zbornici pralaši Lawa, kakšni so trgovski in premirovni pogoji, je odgovoril, da bo javnost že izvedela; dodal pa je, da je nota glede premirja Poljsko, ki je bila poslana Čičerinu v Moskvo, vsebovala tudi gotove stvari glede trgovine. Na vprašanje, če bodo zavezniki pomagali Poljski, ako Rusija zavrne pogoje premirja, ni dal Law nobenih podrobnosti.

Spa, Belgija, 13. jul. — Poljski delegatje so zelo poparjeni zaradi pogojev, ki so jih dali zavezniki Rusiji za premirje s Poljsko, zavdajo se pa, da jih bodo morali sprejeti. Pogoji se glase, da se poljske čete umaknejo na svoje narodnostne meje in da se skliče splošna konferenca Rusije z omenjenimi državami, ki naj določi definitivne meje.

Kljub obljubi zaveznikov, da bodo diplomatsko pomagali Poljskom pri mirovnem pogajanju, ne mirujejo poljski delegatje,

MALI OGLASI

POTREBUJEMO MESARJE in izučene delavce to stroke za delo v kleti in pri klohasah ter navadne delavce. Oglasite se pri: 310 N. Green Street

POTREBUJEMO DELAVCE za stalno ali začasno delo v naši tovarni. Oglasite se pripravljen za delo. ALBAUGH DOVER CO. 2100 Marshall Blvd.

POTREBUJEMO operatorje dvigala (elevator) za ljudi in za blago. Želi se oseba srednje starosti. Oglasite se pri Engineerju. 500 So. Troop Street.

POTREBUJEMO MOŽE IN MLADENICE ZA DELO V NAŠI MESNICI HETZEL & COMPANY 1745 LARRABEE ST.

POTREBUJEMO pomočnice za delo v KAFETERIJI mlade dekleta in žene za stalno in začasno delo v našem glavnem uradu kavarne. Ure so od 10 A. M. do 6 P. M. in od 11 A. M. do 2:30 P. M. Oglasite se: SWIFT & CO.

POTREBUJEMO brivca naj si bude Slovenec ali Hrvat. Stalno delo, unijska plača, v sredini velike slovenke naselbine. Kateri želi premeniti delo naj se pismeno ali osebno oglasi na naslov: MATT GLAVICH, 305 E. Northern Ave., Pueblo, Colo.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

POTREBUJEMO Iščem dobro izučenega slovenskega risarja, da bi mi napravil neko risbo (plan za patentiranje). Stvar se tiče avtomobila. Priljubljeni sem plačati dobro, kolikor bode računati, ali pa ako se dogovoriva ga sprejemem za partnerja v družbo pri iznajdbi. Oglasiti se je na moj naslov: FRANK LIPAR, P. O. box 274, Trömmald, Minn.

NAZVANILLO IN KARVALA Tužnim srcem naznanjam, da je nehila smrt po štiri dnevni boleznici pretrgala nit življenja našemu ljubemu sinčku EDVARDU dne 3. julija, 1920 v starosti dveh let. Pri tem izreklam srečno hvalo vsem, ki so nam pomagali v naši žalostni uri. Posebna hvala Ceciliji Glavan za krasen soplek svetlice, hvala Paulu Muharju in soprogi za njih trud in tožnobo. Lepa hvala vsem, ki so udeležili pogreba in ga spremlili k sadnjem počitku na mirodvor. Tebi naš nepozabljeni sinček na kličemo, počivaj mirno v hladni Ameriški Zemlji. Žalnoži bstitelj John Andolšek oče, Agnes Andolšek mati, John Andolšek dr. brat. Ironton, Minn.

RADE BI IZVEDELA za mojo sestro, njeno ime predno se je množila je bilo Josephine Lauri, doma iz Toplje na Dolenjskem. Omožen Josephina Evans, zadnji njen naslov je bil 6508 Edna Ave., Cleveland, Ohio. Njen soprog je umrl še pred tremi leti. Jaz sem ji pisala meseca novembra, 1919 in sem prejela izvedela njena mati v stari domovini in tudi jaz njena sestra. Cenjene rojake in rojakinje uljudno prosim če kdo ve za njen sedanj naslov, da mi to naznani za tar bom zelo hvaležna, ako bode pa sama čitala ta oglas naj mi prijavi na moj naslov: Albina Darovec, 1219 E. Pine Street, Springfield, Ill.

ROJAKI! Kdor želi dobiti iz starega kraja svoje ljudi v Ameriko naj se obrne takoj na nas, ker Mr. Strukel, ki potuje sedaj po Jukoslaviji nam sporoča, da bo vzel vse tiste seboj in jih osebno vodil do New Yorka ter jim kolikor mogoče olajšal potovanje. Jako ugodna prilika se tudi nudi, kdor hoče postati kaj svojcem naj si je denar ali bakse, ker naša podružnica, ki smo jo sedaj ustanovili v Ljubljani izplačuje potem Kreditne Banke in dostavlja postano blago.

Vsa tozadevna pojasnila daje naše centrala: STRUKEL & HORAK, European Trading & Export Company, 85 Ninth Ave., New York City.

NAZVANILLO NAROČNIKOM IN ROJAKOM! POZOR NAROČNICI V CLEVELANDU IN BLIŽNJI OKOLICI bo obiskal vse naše naročnike naš zastopnik ANTON JANKOVIČ, kateri je pooblaščen pobirati naročnino od starih in novih naročnikov, toraj želimo, da mu gredo rojaki na roke in se naj vsak naroči na list "PROSVETA", enako naj tudi stari naročniki vsi poravnajo svojo naročnino, ako pa kdo ure mara več lista naj to sporoči, da se ne bo lista pošiljalo brezplačno. Naš zastopnik Vincenc Fugelj je na potovanju po južnem Illinoisu in pozneje bode šel v državo Indiano, kjer bode nabiral naročnike za list Prosveta. Pooblaščen je nabirati NOVE naročnike in enako tudi po kolektirati naročnino od vseh starih naročnikov, želimo, da se rojaki zavedajo tega in se naj vsak naroči na list "Prosveta". Tako priporoča upravništvo "Prosvete".

V državi Pennsylvaniji se nahaja naš zastopnik MATT GNUS - slovenski dijak, ki je sedaj za čas šolskih počitnic prevzel zastopništvo "Prosvete" bo obiskal vse rojake in je pooblaščen nabirati NOVE naročnike, ter kolektirati od vseh naših starih naročnikov naročnino. Toplo ga priporočam vsem Slovencem v državi Penna., da mu pomagajo in se naroče na list. Za upravništvo F. Godina.

Y RAZVEDILO. (Dobro tek!) Zdravniki: "Kake se počuti sedaj vaš mož?" Žena: "Precej bolje, toda s fistimi živalicami je bil križ. Tri je s te žavo five poiri, ostale pa sem mu morala speti." Zdravniki: "Kake živalice?" Žena: "No, tiste pi-javke, ki ste mu jih zapisali!" Ni praznovoren. Uradnika, ki je imel nove skripajoče čevlje, je podražil tovariš v šali: "Ljudje pravijo, da skripajoče čevlje, ako se niso plačani." Uradnik: "Beži, beži s svojim praznovrjem! Zakaj pa potem ne skripajo moje hlače, moja sukna in moj klobut?"

Natresite ga v svoje čevlje. De dosežete za svoje bolebe, igode in utrujene noge zahtevni komfort, in da nastavite neprijetno potenje in duhi, ki nastajajo iz tega, natresite v svoje čevlje in nogavice.

Edini starokrajski SLOVENSKI ZDRAVNIK v Pennsylvaniji Dr. M. Mlojevič preje vojaški zdravnik in večletni zdravnik češalne bolnišnice v Gradcu na Štajerskem. 417 - Wood Street PITTSBURGH, PA.

DE. JOS. V. GRANK, ZDRAVNIK Uradne ure so: 10:00 zjutraj do 4:30 popoldne. 943 E. Ohio Street Telefon Cedar 2388 N. S. PITTSBURGH, PA.

Ne čakajte! Prostor na vseh boljših parnikih je vedno tednov naprej razprodan, zato ne čakajte do zadnjega tedna, ako ste namenjeni potovati v stari kraj. V. Vašo korist je, da se odločite za ta ali mi navedeni parnik in si prostor na njem zavarate. Mislite v naprej. NEW YORK - DUBROVNIK - TEST.

27. julija - President Wilson. V začetku avgusta odplujeta parnik Argentina in Panonia, dan odhoda še dosejaj ni naznanjen. NEW YORK - GENOA. 17. julija - Regina. NEW YORK - HAVRE ALI OBERBOURG. 17. julija - Rochambeau. 17. julija - Imperator... 21. julija - La France. 30. julija - La Fayette. 31. julija - Aquasana. 5. avgust - Mauretania. 6. avgust - La Savoie. 12. avgust - Imperator. 14. avgust - La Touraine. 14. avgust - E. A. Victoria. 21. avgust - Rochambeau. 20. avgust - La Lorraine.

Navedeni vodni red je podvržen slučajnim spremembam. Pišite po cenik za posamezne parnike in razrede. Potni listi: - Potnikom preskrbim potne liste in drugo, kar rabijo za potovanje. Iz starega kraja je do sedaj prišlo v Ameriko več slovenskih naseljencev, za katere sem jaz izdelal potrebne listine in katerim sem jaz poslal karte. Ako želite tudi Vi dobiti sem svoje sorodnike, mi pišite za tozadevna pojasnila. Za nadaljnja pojasnila se obrnite na LEO ZAKRAJSEK 70 - 5th Avenue NEW YORK, N. Y.

Mečanska revolucija v Boliviji. Lima, Peruvija. - V nedeljo je izbruhnila revolucija v Boliviji. Vlada je bila strmoglavljena in vsi ministri so pometani v ječo. Bautista Sevedra je prevzel vlado v svoje roke.

NEODVIGNE DELAVSKE STROKOVNE ORGANIZACIJE SE ZDRUŽUJEJO. New York, N. Y. - Ustanovlja se "Združeni delavski svet" v katerem bodo imele zastopnike delavske strokovne organizacije, ki niso združene z "Ameriško delavsko federacijo." Odvisno je največ od stališča, ki ga zavzame krojaška organizacija "Amalgamated Clothing Workers Union," da dobi nova delavska skupina moč.

FOZOR SLOVENCI IN JUGO-SLOVENI! Dr. William W. Wan Warner Mayears Bldg. Springfield, Ill. je zelo dober zdravnik in vsled tega ga tudi toplo priporočam. Dve in pol leta hodil sem okrog raznih zdravnikov in v bolnišnicah sem bil, pa so mi vsi rekli, da mene ni mogoče ozdraviti. Rojak John Ravkar pa mi je svetloval naj se obrnem do gori navedenega zdravnika, vzel sem si še to za poskusno in res me je ozdravil, potem ko je izvršil dve operaciji na meni eno za kifo in drugo na popku, kjer sem bil hudo poškodovan v premogokopu ko me je podalno kamenje v rudniku. Prav iskreno ga priporočam vsem jugoslovonom, da se poslužite njega v času potrebe, on je prijatelj delavstva. Stefan Benedičič, Staunton, Ill. Naročnik.

VI POTREBUJETE KNJIGO. Dr. Kern je nad deset let zbiral gradivo za angleško-slovenski besednjak. Vedeč je, da Slovenci potrebujejo dober obsežen slovar pri učenju angleščine. Knjiga obsega 35,000 angleških besed z ingovarjavo in slovenskimi pomeni. Če vas angleški jezik zanima in se ga želite priučiti, si jo naročite. Kupite jo za svoje otroke, da se uče pravilne slovensčine. V vsaki hiši bi moral biti en izvod na razpolago celim družini. Angleško-slovenski besednjak naročite na sledeči naslov: DR. F. J. KERN, 6308 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio. Cena obojni knjigi je 5 dolarjev s poštno vred. - Istotam lahko naročite Zornanove pesmi za \$1.25.

SOVJETI RASTEJO V ROOKUPRANI VOLINJI. Berlin. - Iz Varšave javljajo, da v mestih Volinje, ki so padla boljševikom v roke, rastejo sovjeti kot gobe po dežju. V nekaterih krajih stopajo sovjeti na plan, ko so še tam poljske čete, kar dokazuje, da je tajna mreža sovjetske organizacije razpletena po vseh krajih Poljske. Čim Poljaki izpraznijo mesto, stopi na površje krajevni sovjet in prične takoj funkcionirati. Ameriška pomočna konstanta, ki ima na Poljskem pet milijonov dolarjev vredno zalogo živil za prehrano otrok, je prepustila 200,000 otrok sovjetskim organizacijam v oskrbo, ko so se rženi zastopniki umaknili s poljskimi četami iz izgubljenih krajev.

Konflikti med Italijani in Srbi v Spitu. Rim. 13. jul. - Iz Zadra poročajo, da je bilo več italijanskih častnikov napadenih in ranjenih pri jugoslovanskih narodnih demonstracijah v Spletu, Dalmacija. Poveljnik italijanske bojne ladje pred Spletom je poslal majhno posadko v motornem čolnu k bregu, da spravi častnike na varu, toda srbski vojaki so streljali na čoln, ki se je moral upakniti. Pozneje so trije italijanski rušilci

temveč zahtevajo, da zavezniki takoj pošljejo municijo poljski armadi. "Naše čete nimajo pušk, strojnje, nabojev ne granat," je dejal poljski zunanji minister Patek. "Čeprav sklenemo mir z Rusijo, moramo imeti dobro zalogo orožja in streliva, drugače nam bodo sovjeti diktirali trde pogoje. Francoska vlada nam je ustavila vojni material, ki smo ga kupili od Amerike v francoskih skladiščih. To je krivica." Poljska delegacija je večerj tu di zahtevala, da zavezniki dovolijo Poljski večji delež nemške odškodnine, da ji odpuste dolgove in da ertajo točko v versalski pogodbi, ki določa, da mora Poljska prevzeti dele nemškega in ruskega predvojnega dolga kolikor ga odpade na okupirane pokrajine.

Patek je izjavil, da se poljska vlada preseli v Lublin, ako bodo boljševiki ugrožili Varšavo. Pariz, 13. jul. - Poraz poljske armade in prodiranje ruskih čet proti Vilni, Brest-Litovsku in Lvovu je zelo vzemirilo francoske kapitalistične kroge. Pariski listi posvečajo položaju na Poljskem več prostora kot pa konferenci v Spaju in njihovi predali so polni člankov vojaških ekspertov, ki pa ne kažejo posebnega optimizma za Poljske.

Rezultat plebiscita je po poročilu iz Berlina sledeči: Zapadna Prusija (glasovi iz 29 majhnih okrožjih se manjkajo), 91,634 volilcev je glasovalo za Nemčijo, 7982 pa za Poljsko; vzhodna Prusija (glasovi iz 63 manjših okrožjih se manjkajo), 353,656 glasov za Nemčijo, 7408 pa za Poljsko.

Anglija ponovila pogodbo z Japonsko. London, 13. jul. - Velika Britanija in Japonska sta obvestili izvrševalni svet lige narodov, da ponovita medsebojno pogodbo za eno leto. Pogodba, ki je bila sklenjena 13. julija 1911, je potekla večeraj.

Kemal poniva Grka, da naj prodirajo dalje. Carigrad, 12. jul. - Letaleci Mustafa Kemala paše so večeraj metali letake na grške postojanke s pozivom, da se grškim četam ni treba ustavljati, temveč naj marširajo dalje proti Usaku vzhodno od Smirne. Domneva se, da je Kemal pripravil obrambno erto v anatolskih hribih, kjer majhna armada lahko odbija veliko sovražno čemado.

Izredni delavski kongres v Angliji. London, 13. jul. - Danes je bil odprt v Londonu izredni kongres, v katerem so zastopane vse delavske strokovne organizacije na Angleskem. Originalni program izrednega zborovanja je bil, da se sprejme ali zavže apel irskih železničarjev, ki so bojkotirali vojaške in municijske vlake in prosijo organizirano delavstvo v Angliji, da stoji z njimi. Program se pa bo najbrž raztegnil še na druga politična vprašanja. Zastopniki rudarjev so predložili rezolucijo, ki zahteva takojšnjo generalno stavko, ako angleška vlada ne umakne svojih čet iz Irake in ne preneha s proklevanjem njem municije, ki je namenjena proti Iracem in sovjetski Rusiji.

Berlin. - Iz Varšave javljajo, da v mestih Volinje, ki so padla boljševikom v roke, rastejo sovjeti kot gobe po dežju. V nekaterih krajih stopajo sovjeti na plan, ko so še tam poljske čete, kar dokazuje, da je tajna mreža sovjetske organizacije razpletena po vseh krajih Poljske. Čim Poljaki izpraznijo mesto, stopi na površje krajevni sovjet in prične takoj funkcionirati. Ameriška pomočna konstanta, ki ima na Poljskem pet milijonov dolarjev vredno zalogo živil za prehrano otrok, je prepustila 200,000 otrok sovjetskim organizacijam v oskrbo, ko so se rženi zastopniki umaknili s poljskimi četami iz izgubljenih krajev.

Rim. 13. jul. - Iz Zadra poročajo, da je bilo več italijanskih častnikov napadenih in ranjenih pri jugoslovanskih narodnih demonstracijah v Spletu, Dalmacija. Poveljnik italijanske bojne ladje pred Spletom je poslal majhno posadko v motornem čolnu k bregu, da spravi častnike na varu, toda srbski vojaki so streljali na čoln, ki se je moral upakniti. Pozneje so trije italijanski rušilci

Lakomni Poljaki, ki niso bili zadovoljni s tem, kar so dobili po padcu centralnih sil in kar jim je revolucionarna Rusija sama dala, so pričeli sanjati o "Veliki Poljski" kot je bila pred prvo detinjsko leta 1772 in so vželi Litvencem Vilno, Kovno in Grodno, čisto Litvanska mesta. Sovjetska Rusija je

trikrat ponudila mir Poljskom na temelju samoodločevanja, toda imperialisti v Varšavi so kupovali vojni material od Amerike in zanosovali ofenzivo, misleči, da se zgodi čudež, da premagajo rdečo armado. Ko so torej baltiški narodi spoznali, da s Poljski je nemogoča vsaka kooperacija, so drug za drugim sklenili mir z Rusijo. Danes se vrši mirovno pogajanje a Finsko, Letonijo in Litvo. Boljševiki so objavili Litvincem Vilno, Kovno in Grodno in zadnji so s tem zadovoljni. Zdaj, ko so Poljaki tepeni in morajo na ukaz zaveznikov prostriti boljševike za smr, si njihovi sosede ne morejo kaj, da ne bi Poljskom privoščili bitni, ki so jih iskali.

GRAMOFONSKE PLOŠČE. Velika zaloga vseh vrst glasbine. Wm. Sitter Co. 1163 St. Clair St. Cleveland, Ohio.

Inozemstvo. Poljska burbovostja si je sama skuhalna kaša. Stockholm, Švedska. - Poraz poljske armade je nemilo dirnil vse baltičke države, posebno pa Finsko, ki je največja nasprotnica boljševiške Rusije. Toda tudi baltički sovinsti, ki vidijo v Rusiji svojega največjega sovražnika, ne morejo zakriti veselja, ker so jo Poljaki pošteno skupili. Poljski imperialisti, ki imajo vladne vajeti poljske republike v rokah, so v svoji lakomnosti in ošabnosti danes čisto osamljeni, kar je njihova lastna krivda. Finci, Letonci, Litvinci, Rutenci in Rumunoci so poskušali se jan skleniti nekakšno ligo - seveda na pritisek entente - ki naj bi pils "jaz proti boljševizmu". Poljaki bi imeli tudi tvoriti del te lige in v ta namen je bilo nekaj neformalnih sestankov. Toda Poljaki so na teh konferencah nastopili kot nekakšna "velesila severozapadne Evrope" in so diktirali pogoje svojim sosedom. Raditega so v april z Litvinci, Letonci in Finci teritorijalni spor med Poljski in Litvinci še danes ni končan, Ukrajinci pa tudi niso pozabili, kako so jih Poljaki vrgli iz vzhodne Galicije, kjer prevladuje njihova narodnost. Lakomni Poljaki, ki niso bili zadovoljni s tem, kar so dobili po padcu centralnih sil in kar jim je revolucionarna Rusija sama dala, so pričeli sanjati o "Veliki Poljski" kot je bila pred prvo detinjsko leta 1772 in so vželi Litvencem Vilno, Kovno in Grodno, čisto Litvanska mesta. Sovjetska Rusija je

Prof. Dr. B. B. B.

Pravoslavni človek.

Opis načina življenja, jezika in kulture predzgodovinskega človeka v Evropi in Aziji. (Prosto prevlel P. B.)

(Nadaljevanje.) Ta običaj sicer ni prišel v Evropo iz Azije, ampak je pristen domači običaj, ki pa ima vendarle izvor v češčenju ognja. Nekak podoben običaj je bil tudi v starem Rimu, ko so praznovali praznik boga pastirjev, Palasa, in njegove hčere boginje Palatua, ki sta imela svoje svetišče na palatinskem griču. Boginjo Palatua so smatrali stari Rimljani za ustanoviteljico mesta Rima in je bila po pravljici neka devica iz severnih krajev, ki jo je Heraklej pripeljal s seboj s svojega potovanja po neznanih krajih in ki je uvedla češčenje ognja po celi Italiji. To češčenje je bilo prvo v Italiji in se je ohranilo skozi celo starorimsko zgodovino med italijanskimi pastirji. Toda češčenje ognja v Grčiji in Italiji ni dolgo ohranilo svoje prvenstvo, ampak postalo je le del bogoslužja, dočim se je ohranilo češčenje ognja pri drugih narodih dolgo časa in vedno bolj izpopolnjevalo.

Način narejanja ognja je bilo pri vseh narodih enako in vsi so rabili enake priprave. To opazimo pri Egipčanih in Mehikancih, pri Irančih, pri Germanih in Slovanih. Nekateri narodi so napravljali ogenj z večjo častjo kot drugi; med onimi, ki so narejali ogenj z največjimi svečanostmi, bili arijski narodi. Pri vseh narodih je bila navada, da so rabili pri napravljanju ognja dvoje vrste lesa. Indijci so rabili križ iz akacijevga lesa in vrtaško iz figovnega lesa. Narodi v stari Evropi so rabili križ iz lipovskega lesa in vrtaško iz lorberjevga lesa.

Posebno važno je za nas indijsko ime za vrtaško, katero so rabili pri napravljanju ognja, namreč "pramantha". Koleniko te besede, "matha" dotakniti se, "teti", drgniti — najdemo domalega v vseh indogermanskih jezikih. Vse besede pri indogermanskih narodih, ki imajo pomen vrtenja ali drgnjenja izhajajo iz te besede. N. pr. latinska beseda za svet "mundus" izhaja tudi iz te besede.

Iz tega razvidimo, da je bilo češčenje ognja kot neko tajinstveno božanstvo pri vseh arijskih plemenih obeno in da je bil žrtvenik na katerem so vzdrževali vedno ogenj, središče vsega življenja, pri katerem se je razvijala vsa kultura, ki je imela izvor v češčenju ognja. To je opaziti posebno pri kavkaškem človeškem plemenu ali belom, pri katerih je bil žrtvenik središče vsega življenja, pri katerih je češčenje ognja stajalo prvo in glavno mesto. Vsa kultura tega plemena izhaja od žrtvenika in je kot temelj, na katerem se je zidala. In vsled tega ga moramo tudi vpoštevati, ako hočemo natančno orisati zgodovino človeštva, namreč zgodovine kulture in napredka, ob katerem je bil tudi odigrala cela drama vsega človeštva.

Se sedaj je ogušje središče, domačega življenja pri marsikaterih narodih, in tako tudi pri Slovanih. Ob mrzlih večerih se zbirajo pri ogušju, pretresujejo dnevne dogodke, pripovedujejo pravljice, prebirajo knjige in časnike. Ogledajo si polharje v dolenskih gozdovih: Ko so postavili pasti, se zbero okrog ognja, ob katerem sedijo in pripovedujejo razne dogodke "izza njega dni", pretresajo dnevne dogodke, itd. Sploh ogenj je središče vsega življenja, začetek in konec. Ogenj je oni faktor, ki je izvor vse kulture in le s pomočjo ognja se je človek povzpela na tako visoko stopnjo civilizacije.

V prvem poglavju smo razvideli da se je človek, ko je pričel rabiti orodje, povzpela na visoko stopnjo od navadnih naravnih bitij. Vsled nagona do samoohranbe in do življenjskega obstanka se je vzpenjal višje in višje. Razvideli smo, da je bila iznajdba ognja, neizrecne važnosti za vse človeštvo, da je bila iznajdba ognja podlaga vsemu verskemu kultu. Ledena doba, v kateri je bilo nad polovico starega sveta (Evrope in Azije) pod ledom, je imela za napredek človeštva v kulturnem in verskem oziru tudi veliko zaslug. Kajti v borbi za življenjski obstanek je človek napredoval v vseh ozirih. V tej ledeni dobi, ki je nastopila koncem terciarne dobe, so se najbolj razvili narodi, ki pripadajo belomu ali kavkaškemu človeškemu plemenu, Indijci, Babilonci, Slovani in Germani. Kultura vseh teh narodov se pričinja z ledeno dobo.

Ako zasledujemo prve sledi človeka na zemlji, dobimo dokaze, iz katerih se jasno razvidi, da človek ni bil ustvarjen od neke nadnaravne roke, kakor nam kaže povdejal sv. pismo ali kake druge mitološke bajke, ampak da je polagoma napredoval po svojem naravnem nagonu iz vrst drugih naravnih živih bitij. Najboljši dokazi k temu prvotnemu človeškemu življenju in napredku so ostanki in najdbe ki izhajajo iz starejših ali prve kamene dobe, ki se imenujejo doba človeštva od prvega človeškega življenja do konca diluvijske dobe ali do konca ledene dobe, ko je bila večina starega sveta poplavljena valed talcelega se snega in ledu.

Francoški neenjaki imenujejo to dobo "Epoque de la Pierre taillée" doba obsekane kamene orodja, ker v starejši dobi kameno orodje, ki ga je rabil prvi človek, ni bilo, kakor pozneje v mlajši kameni dobi, še tako dobro obdelano, oglašeno in obrušeno, ampak bilo je skoro neobdelano. Označenje "paleolitika" za starejšo in "neolitika" za mlajšo kameno dobo je prvi rabil angleški starinovedec J. Lubbock in od tedaj se splošno rabita ta dva izraza pri opisovanju kamene dobe. Besedi izhajata iz grščine, "palaios" — star, "lithos" — kamen, in "neolithos" — mlad. Za starejšo kameno dobo rabijo nekateri še druge izraze in

sicer enoliška doba — "eos" — sm. "lidhos" — kamen. Izraz je prvi rabil francoski starinovedec Mortillet in ki je s tem imenom označil vse kamene izdelke, ki se izhajajo iz terciarne dobe. Da imamo boljše sliko cele kamene dobe, so se starinovedci zedinili, da se deli cela ta doba v tri dele in poleg že omenjenih dveh, paleolitike in enolitike, imamo še tako zvano "mezolitiko" — "mezos"

srednji, lidhos — kamen", — ali srednjo kameno dobo. V zalivih otoka Seelanda so našli pred nekaj leti velike kupe obtojenih kosti in med njimi razno kameno orodje, ki priča o prastarih človeških bivalcih na tem otoku, in ki je že nekoliko boljše obdelano kot ono iz starejše kamene dobe, toda ne še tako zelo kot ono v mlajši kameni dobi. Ta doba je torej nekako prehodna doba iz starejšo kameno dobo v mlajšo.

Premislite dobro, kamu boste izročili denar za pošiljatev v stari kraj ali pa za važne listke.

Sedaj živimo v času negotovosti in skorabe, vsak skuša postati hitro bogat, ne glede na svojega bližnjega. Razni agentje in zakotni bankirji rastejo povsod, kakor gobe po dežju.

V teh časih se stavijo v donarnem prometu nepridržavana zapreke starim lekcionarjem in poslovnim trdkarjem; kako bo pa malim neizkušnim začetnikom mogoče izpolniti svoje neutemeljene obljube, je veliko vprašanje.

Naše denarne pošiljatev se radnji čas po novi svezji in na novi način primerno sedanjim razmeram v Evropi dovolj hitro in zanesljivo izplačujemo.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Money Order, ali pa po New York Bank Draft.

TVRDKA FRANK SAKSER, 52 Cortlandt St., New York, N. Y.

Zahvalno pismo iz stare domovine.

Od naših POTNIKOV, kateri so potovali staro domovino po posredovanju bankirja v HENRY C. ZARO.

Genjeni gospod Zaro!

Sedaj, ko smo srečno prili domov, amatramo si za našo dolžnost, da vam pišemo iz svobodne Jugoslavije. Potovali smo lepo, hitro in dobro; povsodi smo bili lepo sprejeti in pričakovani; naši kovčki so se vozili z nami, ravno tako, kakor ste vi to preskrbeli in nam obljubili; denar smo v Ljubljani po Vašem čeku v redni sprejeli in sicer ne da bi bilo treba plačati kakih posebnih pristojbin in ne da bi imeli kakih posebnih neprilike, ko nam je bil denar izplačan po Prvi Hrvatski Stedinici, na katero so se Vaši čeki glasili. Dobili smo prave naše jugoslovanske kolekovane krome, kakor ste nam Vi pred odhodom povedali; nadalje vam moramo tudi naznaniti, da so naši sorodniki, katerim smo po Vašem posredovanju pošiljali denar, slednjega v popolnem redu in pravočasno sprejeli.

Zato se mi vam in upravitelju Vašega Jugoslovanskega bančnega oddelka Aleksandru Petroviču najprilicneje zahvaljujemo glede Vašega dobrega, brskega in posrebnega odpremanja nas v stari kraj. O Vašem poštenem in vestnem delovanju smo tako tukaj, kakor tudi še ko smo bili v Ameriki, mnoge stisnili in sedaj smo se popolnoma uverili, da je temu v resnici tako.

Vse pogodbe in pooblastila, kajera nam je Vaš upravitelj Aleksander Petrovič, ki je starokrajaki odvetnik, napravil, so tukajšnja sodišča sprejela, tako da je vse v redu in da naši sorodniki niso imeli glede tega nobene neprilike. Z eno besedo, vse je bilo natančno tako, kakor ste Vi nam pisali, še predno smo se podali na pot.

Ker smo po Vašem posredovanju tako udobno potovali in tako hitro prili do našega končnega cilja in sicer to vale le radi Vašega vestnega posredovanja. Vas vsem našim rojakom najtoplejšje priporočamo in jim svetujemo, da potujejo le s posredovanjem, kakor tudi pakete in da le potem Vaše posredovalnice izdelujejo pogodbe, prošne, pooblastila, prenose, testamente in vse drugo, ako žele, da bodo imeli vse v najboljšem redu, oziroma tako, kakor je bilo nam postreženo.

Tako toraj naši Jugoslovanski rojaki govore in pišejo o bankirju Zaru in radi tega ne izkrite drugod temveč kadar sklepate, da boste potovali v stari kraj, potem plačite Vašemu Jugoslovanskemu državno-pooblaščenemu bančnemu zavodu

- S srčnim pozdravom
Jole Žagar, Antonija Šuškoj, Stefan Stojanov, Jurij Marković, Peter Habanek, Fran Dobovič, Nikolaj Skaržević, Mich. Peroković, Luka Granič, Ivan Valbu, Josip Galč.
Josip Domovič, Lovrena Studen, Josip Sapokov, Jurij Kramković, Josip Prindžić, Stefan Gutman, Marija Tomasič, Marija Prakovič, Jože Snegal, Stefan Kocanja, Miha Šušanič.
Stefan Ivoković, Franjo Galč, Nik. Zlovolič, Jos. Rajkov, Franc Šurina, Milan Žakič, Tom. Zavišin, Janas Gedec, Stefan Kralj, Josip Posavec.

HENRY C. ZARO
39 Cooper Square, Third Ave. cor. 6th Str.
NEW YORK CITY
Tel. Orchard 7007.

Slovenska Narodna Podporni Jednota.
Ustanovljena 8 aprila 1904.
GLAVNI STAN: 2657-58 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.
Izvrševalni odbor.
UPRAVNI ODSEK.
Predsednik Vincenc Cahkar, podpredsednik Anton Hrst, Box 140, Conansburg, Pa.
POROTNI ODSEK.
John Underwood, predsednik, 408 Haz St., Springfield, Ill.
OSREDNJE OKROŽJE: Paul Berger, predsednik, 2657-58 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Pieterick, Box 438, Bridgeville, Pa.
ZAPADNO OKROŽJE: Anton Šubr, Box 104, Gross, Kans., za Jugoslov.
Nadzorni odbor.
Matt Petrovič, predsednik, 1817 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio.
Tiskovni odbor.
Vincenc Cahkar, John Underwood in Matt Petrovič.
Združitveni odbor.
PREDSEDNIK: Frank Alci, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolnišča tajništvo S. N. P. J. 2657-58 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednake vrste se pošiljajo: Tajništvo S. N. P. J. 2657-58 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
VSE ZADEVE V ZVEZI S SLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: SLAGAJništvo S. N. P. J. 2657-58 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vse prijatba glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo M. Petroviču, predsedniku nadzornega odbora, šifra naslov je zgornj.
Vsi prijavni na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 408 Haz Street, Springfield, Ill.
Vse prijatba proti uredništvu glasila se naj pošiljajo na naslov: Predsedništvo S. N. P. J. 2657-58 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.
Vsi dopisi in drugi spisi, razen tiskanih, opisi, naročila in splošna, naj se v smislu v glasilu jednote, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-58 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

BANKA EMIL KISS
vstanovljena 1898.—državno nadzorovana)
pošlje denar hitro, zanesljivo in pod jamstvom na vse kraje po najnižji dnevni kurzi ceni in je ena prvih bank, ki je doslej izplačilo vseh Vaših pošiljatev v stari domovini. — Izdaja bančne nakasme, (Drafts) in pošilja hranilne vloge na vse zanesljive denarne zavode v domovini.
Sprejema hranilne vloge, plačuje 4% obresti ter izplačuje vloge brez odpovedi.
Kupuje, prodaja in menjuje denar po najnižji dnevni borzni ceni.
Izvršuje točno, vestno in najsonele vse pravne in notarske zadeve.
Prodaja "šifkarte" za vse parobrodne družbe po izvršnih cenah in vam zamore urediti vse potrebno, da dobite svojce iz stare domovine v Ameriko.
Kdor želi potovali v stari kraj, stori najbolje, da si TAKOJ zara prostor, ker s tem si prihrani nepotrebne čakanja in stroškov. Za sedaj zamorete dobiti prostore na sledečih ladjah:
1. NEW YORK—DUBROVNIK—TRIST:
"REGINA D' ITALIA" 17. julija ..... \$ 55.00
"CRETE" 21. julija 55.00
"PRESIDENT WILSON" 27. julija 120.00
"GIUSEPPE VERDI" 27. julija 55.00
"ITALIA" 31. julija 105.00
"PATRIA" 7. avgusta 55.00
"DUCA D' ABRUZZI" 12. avgusta 55.00
"ARGENTINA" 12. avgusta 120.00
"ROMA" 31. avgusta 55.00
"PROVIDENCE" 1. septembra 55.00
"PRESIDENT WILSON" 14. septembra 120.00
"BEVIDERE" 21. septembra 120.00
2. NEW YORK—HAVRE:
"ROCHAMBEAU" 17. julija 75.00
"LAFAYETTE" 30. julija 75.00
"LA SAVOIE" 6. avgusta 75.00
"LA TOURENAISE" 14. avgusta 75.00
"ROCHAMBEAU" 21. avgusta 75.00
"LAFAYETTE" 27. avgusta 75.00
"LA SAVOIE" 3. septembra 75.00
Pri navodnih cenah je državni davak vtiel.

EMIL KISS
133 Second Ave., vogel 8. St.,
NEW YORK, N. Y.

Najceneje in najhitreje
pošiljanje denarja v stari kraj, se obavlja potom čeka (draft).
VSE KAR JE POTREBNO JE TO:
Mi vam pošljemo ček in vi ga sami pošljete naslovljeno, in on pa kadar ta ček dobi, gre enostavno do najbližnje hranilnice, banke in tam dobi denar za ček.
Čeke izdajamo na vse večje banke v Jugoslaviji. Pošljamo denar tudi potom in brzojavno.
Naša cena je vedno najnižja.
Pošljamo denar tudi v domovino za slogs v hranilnice sia vse za vas hranilnice v Jugoslaviji, ter dobimo za vas uložno knjižnico v kratkem času.
Prodajamo parobrodne listke za vse proge. Našim potnikom preskrbimo vse potrebne listine brezplačno.
Vam preskrbimo sorodnike iz starega kraja v Ameriko, ter opravljamo vse notarske posle kot: uradne spise, pooblastila, pogodbe, i t. d.
Priddite osebno, ali pa nam pišete za pojasnila.

MEMETH STATE BANK
JOHN MEMETH, president.
10 E. 22nd St. New York, N. Y.

Vabilo na veliko domačo veselico
katero priredi
Društvo "Bratstvo"
št. 6, S. N. P. J. v Morgan, Pa., dne 28. avgusta, 1920
v svoji lastni dvorani na prijaznem
Sygan hribečka.
Apeliramo na vse člane in članice, da se zanesljivo udeležite te zabave v amisu zadnje seje.
Uljudno vabimo vsa sosedna društva, vse rojake in rojakinje in vse Jugoslovane v bližnji okolici sploh, da pridete k ti zabavi, ker to bude prva in zadnja veselica, ki nam jo je mogoče privediti v tem letu za naše društvo, ker smo oddali dvorano v našem okrajnem šolskemu odboru za prihodnjo šolsko sezono.
Igrala bude izvrstna godba. Pričetek točno ob 7 uri zvečer. Vstopnina za moške je 75c. Ženske so proste vstopnina.
Za vsestransko dobro in točno postrežbo vsem bude skrbel za to izvoljeni veselilni odbor.
Torej še enkrat pridite vsi in se zabavajte v veselih družbi z nami, dne 28. avgusta, t. l. Vabl ODOR!

POZOR AUBORČANJE V. HUBERTI!
Na novo odprta grocerijska trgovina, s svežimi potrebščinami v zalogi, se nahaja ravno nasprotno stran stare šole pod imenom "PEOPLES STORE"
Naročila se bodo dostavljala tudi na dom. Za obilo naročila se vam toplo priporoča (Vozalov) Jacob Petrich, Manager.

Pošiljamo denar v stiro domovino.
Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na Slovensko, Hrvatsko, Delmatijo in Istro.
Nadalje pošiljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarsko in Rumunsko.
Jamčimo za vas poslani denar, enako kot pred vojno, da bude hitro in točno izplačan.
KASSAR STATE BANK
1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za izvozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Cena št. 21

Datum v oglepanju n. pr. (Julija 1-20) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Poslovite se pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PŠENICA IN NJENA CENA.

Ob pričetku žetve v Kansasu so poročali, da imajo farmerji še petnajst milijonov bušljev pšenice v svojih kaščah, deset milijonov bušljev pšenice se nahaja v žitnicah križem države in prvega septembra bo pripravljenih tri in šestdeset milijonov bušljev pšenice letošnjega pridelka za razpošiljatev.

Pšenica torej ne primanjkuje. Vlada kontrola je tudi odpravljena, zakaj ne pade cena pšenici?

Ko so zagovorniki privatnih interesov nastopali v kongresu, da naj se odpravi določena cena, so z globokim patosom povdarjali, da bo cena pšenice padla na trgu, ko bo odpravljena določena cena. Ljudstvo bo imelo kruh po ceni, ker ne bo določene visoke cene. Velebizniško časopisje je prežvekovalo te besede kot največjo modrost. Ali kako je s cenami sedaj?

Določena cena je odpravljena, pridelok pšenice je velik in ostalo je precej pšenice še od lani. Ali cene, kakšne pa so? Ljudstvo mora tako drago plačevati kruh in moko kot lani. V nekaterih mestih so cene za moko in kruh še višje, kot so bile lani. Tudi farmerji v Kansasu, ki so pridelali pšenico, iz katere meljejo moko za kruh in druga jedila, morajo plačati moko po visoki ceni, kakor da so uveljavljene določene cene.

Privatni interesi pravijo, da ne morejo prevažati pšenice, ker primanjkuje železniški vozovi in zaradi pomanjkanja voz ne padejo cene. No, ta izgovor privatnih interesov bi bil še nekako dober na pr. za Chicago in New York, kajti znano je, da v teh mestih ne pridelujejo pšenice, ampak le tržijo z njo. Ali kako naj se opravičijo visoke pšenične cene v Kansasu, v državi, v kateri se nahaja toliko pšenice, da skoraj zadostuje za polletno prehranitev vsega ameriškega ljudstva. V Kansasu bi morala biti po logiki privatnih interesov zdaj pšenica skoraj na pol zastoj, ako bi zahteva po blagu na trgu in prihod blaga na trg res določala cene produktom.

Ce vprašamo rudarja v Kansasu, po kateri ceni plačuje moko, nam bo povedal ceno, da se lahko takoj prepričamo, da je moka še nekoliko dražja kot na pr. v Chicagu, kjer ne pridelujejo pšenice. Zakaj? Ker je velika laž, da prihod blaga na trg in zahteva po blagu na trgu določata cene blagu. Cene določajo špekulantje, oderuhi, borzjani, mešetarji, ki so združeni v trustih, da ložje odero farmerja, od katerega so kupili produkte, in konzumenta, ki te produkte potrebuje za svojo prehranitev. Ta laž služi špekulantom in raznim drugim ljudskim oderuhom, da ložje preslepe ljudstvo in odvrnejo od sebe sum, da oni niso tisti dobriji, ki obešajo ljudstvu košarico s kruhom tak visoko, da je ne more doseči.

V državi Kansas lahko pridelajo pet milijard bušljev pšenice, pa ne bo zaradi tega niti za en cent moka ceneja kot v Chicagu, kjer ni pšeničnega polja. Špekulantje in oderuhi pokupijo pridelok in ga spravijo v skladišča in žitnice, na kar mu določijo cene. In če danes čitamo, da imajo farmerji v Kansasu še petnajst milijonov bušljev lanske pšenice v svojih žitnicah, niso to farmerji, ki lastujejo po štirideset, sto ali sto šestdeset akrov, ampak so farmerji, ki so le po imenu še farmerji, kajti zanje se mučijo drugi na polju, ker so svojo zemljo oddali v najem ali so pa najeli poljedelske delavce, da zanje garajo. In taki "farmerji" špekulirajo tudi s pšenico, ker jim špekulacija več nosi, kot pa delo na farmi. Te vrste farmerji imajo svoje žitnice, v katerih hranijo svojo pšenico in pšenico, ki so jo pokupili od drugih farmerjev, ki jo morajo prodati, da lahko prežive sebe in svoje družine.

Cena pšenice ni danes več odvisna od velikosti pridelka, ali v kako velikih množinah prihaja na trg ali kako velika je zahteva po nji na trgu, ampak ceno določijo špekulantje, trgovci, borzjani in mešetarji, ker ne pridelujemo pšenice zaradi ljudske potrebe, marveč se prideluje zaradi profita.

Marinizem maršira vseeno na Japonskem! — Japonska želi povišati dohodninski davek. S to zahtevo ni prišla na dan, ker mogoče želi znižati nedirektne davke, ki so težka butara za japonsko ljudstvo, ampak zaradi tega, da pojača svojo mornarico, čeprav se je prepričala, da z bojnimi ladjami ne opravi ničesar proti-sovjetski Rusiji. Zakaj Japonska želi pojačati svojo mornarico?

Zadnja linčarska hudo-delsiva.

V zadnjih dneh so bili izvršeni v Minnesoti in Texasu linčarski zločini, ki dajo misliti in zahtevajo, da se takim bestialnostim napravi konec.

V Minnesoti so obesili zamorce, obtožene, da so napadli nekega dekleta. Uvedena je preiskava, ki je po poročilih minnesotskih listov dognala, da si je vest o napadu na dekleta izmislil neki mladoleten pridanič.

V Texasu so sezgali dva zamorca, ker sta bila obtožena, da sta ubila nekega hišnega posestnika in njegovega sina. Šerif iz Oklahome je takoj po izvršenem linčarskem hudo-delsivu izjavil, da dvomi, da sta zamorca, ki so ju živa sezgali, kriva dejanja, ki sta ga obtožena. O enem zamorcem se je določeno izrazil, da je nedolžen.

Linčanje, pri katerem odločajo razplamteno ljudske strasti, se ne da zagovarjati z nobenega atališča, čeprav je žrtev izvršila najhujši zločin, ker je linčanje akt divjakov in ne civiliziranih ljudi. Če pa pomislimo, da so bile žrtve linčarjev nedolžni ljudje, tedaj ni linčarski akt le obsodbe vreden, ampak je treba skrbeti, da krivci prejmejo tisto kazni, ki je določena za zavratne morilce.

Linčanje ni nič drugega kot zavraten umor. Prav nobene razlike ni med zavratnim morilcem, ki napada svojo žrtev iz zasede, da se ne more ubraniti napada, in ulično drhaljo, ki v tako veliki premoči napade svojo žrtev, da se ne more braniti. Žrtev nima prilike, da se brani, če jo špada zavratni morilec, in brani se ne more, če jo napade večja in oborožena ljudska množica.

Kazniščni stražniki se navadno izgovarjajo, da je bila premoč ulične drhalje prevelika in da niso mogli ubraniti žrtev linčanja, po kateri je kopnela podivjana cestna drhal, ki se čuti močno, dokler ve, da se ni bati odpora od strani lokalnih oblastvenih organov. Taki izgovori so prazni, kajti dokazano je, da je ena sama odločna ženska s puško v roki odgnala strahopetno populčno drhal. Ampak stvar je ta, da največkrat nimajo lokalni oblastveni organi najmanjše volje, da branijo žrtev pred cestno drhaljo, ker so sami strahopetni ali ker simpatizirajo z ulično drhaljo. Kadar lokalni oblastveni organi nastopijo proti stavkujočim delavcem, ne kažejo take mehkočutnosti, čeprav je število štrajkajočih delavcev izredno veliko. V takem slučaju prav radi sežejo po samokresih in najamejo toliko deputitjev, kolikor jih potrebujejo za strahovanje delavcev.

Tudi lokalni oblastveni organi bi morali biti kaznovani, ki se ne potrudijo, da zabavljajo linčanje. Kazni same pa ne bodo odpravile linčanja, kajti ta divjaška šega, je precej globoko vkoreninjena pri nekaterih ljudeh, posebno pri sadističnih ljudeh, ki uživajo izredno veselje, če morejo gledati, kakor se žrtev njih bestialnosti zvija v strašnih mukah.

Za odpravo linčanja je treba vzgoje in potoka. Razne cerkve bi lahko pri odraščanih ljudeh dokaj dosegle, če bi duhovni raznih vrst storili svojo dolžnost in obsojali s prižnice linčanje pred svojimi farani tako, kot zasluži. Ali zdi se, da so duhovni redki, posebno doli na jugu, kjer smatrajo vsako linčanje za nekakšno slavnostno ljudsko prireditev, ki se upajo nastopiti odprto proti linčanju čeprav uče Kristove nauke "ljubi svojega bližnjega kot samga sebe." Tudi duhovni se tresejo za svoj ljub kruhek, pa se ne upajo ziniti besede proti divjakom, ki sezgajo žive ljudi.

Največjo važnost je pokladati na vzgojo mladine, da naj mladina ne bo posnemala svojih divjaških očevo, kadar odraste. Zadnja linčarska hudo-delsiva kličejo, da morajo merodajni faktorji nekaj storiti, da se ta divjaška šega odpravi in se za vedno izbriše sramotna pega linčanja, ki govori, da je težko govoriti o civilizaciji tam, kjer ulična drhal uganja najhujše in najbestialnejše zločine.

Sedaj lahko naročite list "Prosveta" svojem v stari domovini. Letna naročnina \$9.00 za pol leta pa \$4.00.

Ribe in ljudje.

Arthur Brisbane.

Učenjaki vam povedo, da se vse organsko življenje pričelo v vodi. Zato pa divjaki in vsi otroci instinktivno tako radi zahajajo k vodi. Tolpa divjakov potuje dolgo pot do morja in majhen deček, ki ga osvobodi spomlad, komaj čaka, da brede po luži.

Voda je bila naša prva atmosfera; tisoč in tisočletja smo živeli v vodi, seveda v drugih oblikah življenja, predno so nas valovi vrgli na suho.

Nekatere povodne živali so postale kače, druge kuščarji, iz tretjih so nastale četveronožne in toplotne kreature, zopet druge ptiči, nekatere pa, kakor na primer kit, so živele na suhem dovolj časa, da so dobile hrbtnico in gorko kri, nato so se pa vrnile nazaj v morje, ki se jim je zdelo bolj varno. Oglejte si natančno kitov kostnjak in videli boste tenke kosti v bedrih, ki so ostanki nog, po katerih je ta žival nekoč hodila po zemlji.

Nekatere živali so ostale pri kačah, druge so se pa ustavile šele pri gorili ali v stadiju šimpanza in zopet druge so zamenjale plavute s peruti in se dvignile iz vode v zrak. Pri ptiču se je razvoj ustavljal, kajti letanje mu je zagotovo varnost in ni se več brigal za boljše oblike.

Človek slabši od gorile, brez peruti in krempljev in dolgih zob, je bil prisiljen misliti na večno obrambo ali pa poginiti. Ta misel ga je rešila in ga postavila vladarjem naše okrogle zemlje.

Ko smo se izklozali iz težke atmosfere prvega oceana, na dnu katerega smo nekoč živeli, smo prišli v drugi ocean, na dnu katerega zdaj živimo. To je ocean atmosferskega zraka. Dokler smo bili ribe, smo vlekli vodo skozi usta in jo odtakali skozi škрге; danes vlečemo zrak skozi nos in usta v pljuča.

Kdor pravi, da ni mogoče, da bi bili ljudje nekoč ribe, naj nam blagovoli pojasniti anatomske pomanjkatnosti med človeškim ušesom in ribjimi škrgami; dalje naj nam pojasni biogenetski fakt, zakaj je človeški zaplodek v materinem telesu v gotovem času prava ribica in zakaj se nekateri otroci še danes — po milijon in milijon letih oceanskega življenja za nami — roče z odprtimi škrgami na vratu, skozi katere jim uhaja mleko, ki ga sesajo iz matere.

Ljudje so se preselili iz težkega vodnega v lažji zračni ocean, ki je sestavljen iz kisika, dušika, ogljikove kisline, amonije, vodnih hlapičev, raznih plinov in atmosferskega prahu, čigar milijoni kosčkov se nahajajo v vsakem kubičnem palcu zraka.

Morda se čudimo, kako mora riba živeti pod tako ogromno težo oceana, toda pravečo čudo, je, kako živimo mi, stojeci na dveh nogah, pod pritiskom 400 milj debele zračne plasti. Ta pritisk tebe štiriinajst funtov na vsak kvadratni palec človeškega telesa. Ako bi to težo naložili na najmočnejšega moža ali konja, se mora zgruditi skrušen na tla. Ampak mi se ne zgrudimo; najmanjši otrok prenaša zračni tlak, ne da bi ga čutil.

Riba v morju ne ve, da živi v oceanu. Ribe, ki žive na morskem dnu, ne vedo nič o morskem viharju in streli na površju.

Koliko je ljudi, ki poznajo svoj atmosferski ocean? Nedolgo tega smo se švedrali po dnu tega oceana in potem smo se poslužili pite, da nam je vlekla vozove. Zdalj smo si omislili "plavute", ki so krila naših letal. Dvignemo se par milj, največ šest ali sedem od tal in pademo nazaj zmrznjeni in presenečeni.

Ako se dvigneš v zrak 36,000 čevljev — najvišja točka, ki jo je do danes dosegel človek — tedaj prideš v zračno plast, kjer je temperatura stalno 69 stopinj pod ničlo in lahka sapica drži vedno proti zapadu vsled vrtenja zemlje proti vzhodu. Ta plast se imenuje "izotermični pas", ki je debel okrog sedem milj. V tem zračnem pasu, kjer ni viharjev, se bo vršilo največ poletov v bodočnosti, kadar človek izpopolni svoja letala.

Višje od tega pasu postaja zrak vedno bolj redek; prične se izgubljati. Trideset milj od tal ni več kisika in nemogoče je slišati kak glas. Še celo deset milj visoko je težko slišati človeka, ampak v prej omenjeni visočini je najmočnejši krič nerazumljiv žepet.

V visočini petdesetih milj izgineta dušik in vodik iz zraka in v pasu dvesto milj visoko je tudi opoldne absolutna tema, dočim je temperatura okrog 400 stopinj pod našo ničlo.

Učenjaki nam pravijo, da polet gotovega števila milj nas pripelje na vrh našega zračnega oceana, kjer ni več svetlobe, kjer je vedna tema in kjer človeku odpove vid.

Kaj je tema? Kaj je svetloba in kaj je naš vid?

Ako prinesete ribo iz morake globlje na površje, kjer jo obseja sonce, oslepi takoj in ne vidi nič. Če bi se mogla riba vrniti nazaj na morskno dno in povedati, kar je doživela, bi gotovo rekla drugim ribam: "Na vrhu morja je absolutna tema, tje ni mogoče videti."

Riba ne ve, da prava svetloba se začne šele na vrhu njenega oceana, kjer je ona oslepelala.

Človek — omejena riba — misli, da je konec svetlobe na vrhu našega plitvega zračnega oceana. Bitja, visoko nad nami kot smo mi nad ribami, bi rekla: "Uboga slepe stvarce! Prava žareča svetloba medvezdnega prostora in breztežnega eterja se začne pri točki, kjer oslepi in kjer je za vas tema, kakor oslepi riba, če jo prinesete z morskega dna na površje oceana."

Moore pravi: "Zunanji prostor (zunaj našega ozračja) je brez temperature in svetlobe. Solni žarki niso svetli, goriki niti električni dokler ne trejijo ob goščo molekulov v zraku, ob zračni prah in vodik, v katerem se lomijo in potem preidejo iz eternega treslaja v oblike energije: luč, gorkoto, elektriko itd." To se pravi, da solni žarki proizvajajo svetlobo in gorkoto šele, ko pridejo v dotiko s spodnjimi plastmi našega ozračja.

Svetloba v električni obliki se proizvaja na ta način, da se električni tok zaveda ali drgne ob tvarino najnovega filma v stekleni bučici. Ravno tako je s solneno svetlobo, ki nastaja vsled drgnjenja solnčnih žarkov ob zračni prah.

Ljudje ne bi mogli živeti brez tega prahu, ki pleše v biljon komadih, kadar pogledate v pramen solnčnega žarka, ki posveti skozi špranjo. Brez tega prahu bi bil dež nemogoč. Vsaka deževna kapljica ni nič drugega kot vodena oblika, ki ima v sredi imenovani prašek. Tem praškom, katerih leži na milijone na dlani vaše roke, ne da bi jih opazili, se moramo zahvaliti, da imamo solnčno luč in dež. Ocean nad nami je torej zelo interesanten.

Učenjak Moore pravi dalje: "Na tenkem kosčku prostora žive človeška bitja. Pod njimi je vročina, večja kot v katerekoli plavžu, in nad njimi je mrzota, stotine stopinj večji kot na severnem tečaju. Kljub temu so človeška bitja popolnoma na varnem, čeprav je pod njimi silna vročina in strašni mrzota nad njimi. Toda bitja, ki imajo tako blizo vročino in mrzota, si ne znajo pomagati, pač pa vlačijo premož na površje in si kurijo pozimi, poleti se pa hladijo z ledom, ki ga nasekajo pozimi."

Marsikdo, ki čita gornje vrstice, si misli: "To je nemogoče! Takih bedakov ni nikjer."

(Konec prihodnjia).

Prohibicija v Mehiki.

Mexico City, Mehika. — "El Universal" poroča, da je provizorična vlada pripravila načrt za uvedbo prohibicije po vsej Mehiki. Načrt bo predložen prihodnjemu kongresu. De la Huerta, provizorični predsednik, je baje rekel, da je prohibicija v Mehiki potrebna zaradi Indijancev in drugih polkrvnih plemen, katerim grozi uničenje vsled velikega zadržavanja alkohola.

Nemški ekskronprinc bi rad šel v Ameriko.

Wieringen, Holandija. — Bivši nemški kronprinc namerava prosiiti holandsko vlado, da mu dovoli odpotovati v drugo deželo. Ker ve, da zavezniki ne bodo dovolili, da bi se vrnil v Nemčijo kot "privatni državljan", bi rad šel v Združene države, toda še le prihodnje leto, ko Wilson odide v pokoj. Ako ne dobi vstopa v Ameriko, tedaj pojde v Španjo.

Avstrijski kmetje zaplenijo letino.

Dunaj, 12. jul. — Kmetjski dninarji v Avstriji so obvestili posestnike zemljišč in vlado, da bodo po preteku dveh dni zaplenili žito na poljih, ako ne bodo sprejete njihove zahteve.

METEORITI.

Harding in Cox sta častnikarja. Sure! Gary je pa jeklar in Jakob Schiff je izdelovalec denarja!

Poljski junkerji se lahko tolažijo s tem, da imajo simpatije kapitalistov vsega sveta na svoji strani.

Neki starodomovinski list se pritožuje, da je vsak slovenski danec takoj John kakor hitro pride v Ameriko.

To ni nič. Poznali smo slovenskega Pakja, ki je danes Pike, rojak Oblak je postal irski O'Blak in častiti gospod Žmave se podpisujejo Smarty. Kljub temu se vsi navdušujemo za sijajno bodočnost slovenskega naroda.

Moskva je padla! Lenin je ujet, Trocki je ubit in vsi boljševiki so deportirani na — (besedilo brzojavke je tukaj nečitljivo). V Parizu vlada veliko veselje in Horthy si je od same radosti zlomil nogo, ko je plesal čardaš.

(Bog nam daj še več takih brzojavk.)

Prokleti židje!

"Cenjeni gospod fajmošter! Takaj vam pošljem ček za tisoč dolarjev, ker se vam je posrečilo razbiti organizacijo delavcev v moji tovarni. Kadar potrebujete kaj okroglega za nove svetilke, orgle, mašni plaše ali za žanjarski kotel, telefonirajte mi. Biznes je biznes. Vaš Mojzes Goldstein."

Tistega dne, ko je bil Aleksander v Ljubljani počaščen s klerikalnim pompom, je bilo rešeno jadransko vprašanje. Zdalj je vse v redu.

Mike Pike: Republikanci imate kongres v svojih rokah in pogledite, kakšna je dežela!

John Hohn: Demokratje imate vlado v svojih rokah in pogledite, kakšna vam je dežela!

Razvojna teorija v praksi.

1918.
Boljševičke Rusije ne priznamo nikdar.

1919. maj 1920.
Boljševičsko blago priznamo, ampak pošilja naj se brez imena pošilja na spremnici, tako da ne bomo oficijelno vedeli, kdo ga je poslal.

1922.

Poslanik boljševičke Rusije je informiral državni departament, da je zadnja prijateljska nota ameriške vlade naredila zelo dober vtis v ruskih sovjetskih krogih.

Iskrena zahvala.

"Častiti gospod pater! Škapulir sem prejela in ga privezala, kot ste mi svetovali, na mesto, kjer ni bilo kože, in zdaj vam naznanjam z velikim veseljem, da je rasla mlada, lepa kožica. Priročna hvala za zdravilni škapulirček! Prosim Vas, pošljite ene ga moji sestri, ki se je tudi naveličala živeti brez kože. Upam, da ste zdravi, ker imate škapulirje. — Vaša Genovefa Boben."

Visoka amerikalna politika.

Pavel Zdramič: Zakaj ste pred petimi leti žegnali avstrijske zastave in čitali maše za zmago stare Avstrije?

Škof Špeglič: I zato, ker sem bil prepričan, da bo Avstrija zmagala in vedno živela.

Pavel Zdramič: Zakaj ste se pred par tedni tako globoko poklonili kronprincu in mu poljubili čevlji?

Škof Špeglič: I zato, ker sem prepričan, da bo Jugoslavija večna monarhija.

Bilo je 14 mirovniških točk in bilo je 14 kandidatov za predsednika v San Franciscu. Nesrečna številka!

Moderna veda z vsemi specialisti, kirurgi in nešteti iznajdbami, ki so se pomnožile za petdeset odstotkov tekom zadnje vojne in ki so se obnesle s čudovitimi uspehi, pojdi se lepo solit! Škapulir je edino uspešno zdravilo, škapulir! Mi se samo čudimo, zakaj je vlada pošiljala toliko zdravnikov in medicinskega materiala na francosko fronto. Zakaj ni poslala Plazimirja in poslala parnik škapulirjev. Bilo bi bolj po ceni.

K. T. B.

Ameriška politika in Jadransko vprašanje.

(Iz gl. urada J. R. Z.)
Jadranski spor se ni končal in zastoj pričakujemo dneva ko bo ta spor pravično poravnat v zadovoljstvo Jugoslovancov.

"Ničesar ne zahtevamo zanje, kakor to, kar jim pripada po jani pravici. Nobenemu narodu ne želimo krivice in z vsakim simpatiziramo, zlasti če se bojuje za svojo svobodo in za boljše civilizacijo na podlagi demokracije in vzajemnega spoštovanja pravic.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

NEPISMENOST V SLOVENIJI.

Po uradnih virih je razvidno, da je bilo pred kakimi 20 leti v Sloveniji nad 20 odstotkov ljudi, ki niso znali ne pisati in ne čitati.

Toliko analfabetov prav gotovo ni bilo in so le uradni viri krivi takih podatkov kajti sestavljali so se tozadevni podatki vedno tako da je za Nemece izgledalo boljše, za nas Slovence zlasti za Jugoslovane, pa kolikor mogoče slabo.

Za analfabete so vpisavali pri nas vse tiste ljudi, ki šestega leta naprej ki niso znali pisati in čitati. Prosim vas, kolikje desetletnih otrok je, ki so izpopolnili šest letno ob času popisovanja, v šolo pa še niso začeli hoditi.

Za bodoče naj bi veljala pri popisovanju analfabetov vsaka doba od desetega leta naprej, ker kdor do desetega leta ne zna pisati se ga pa že more smatrati za analfabeta.

Dandanes ne znajo pisati tu pa tam samo še nekateri prav stari ljudje, hebi in pa nekateri gluhoheci. Večina gluhohecev pa dovrki v posebnih zavodih vsaj štiri, velik del celo osem razredov normalne šole.

Pa raznih računih sklepamo, da bi utegnili biti v Sloveniji z ozirom na povedano in v najslabšem zmislu kvečjemu manj kot trije odstotki analfabetov.

Nevolja proti papežu na Primorskem. Ni dovolj, da je odstavil papež v Trstu slovenskega škofa dr. A. Karlina ter poslal na njegovo mesto zagriženega Italijana, poslal je sedaj tudi na Reko višjega duhovnika, ki je z D'Annunzijem enakih nazorov. Baje ima ta odposlanec nalogo, da oidepi Reko od senjake škofije, je ter ustanovi na Reki laško škofijsko stolico. Hrvatje in Sloveni groze vsled tega s prestopom v pravoslavje.

Letošnja žetev obeta biti po celem Jugoslaviji tako obilna, kakor redko katera dosedaj. Posebno krasno kaže ozimna, le škoda, da se je zaradi neugodne jeseni premalo nasejalo. Zato pa so kmetovalci na jugu posejali posebno mnogo koruze, ki se vsled toplega in dovolj vlažnega vremena lepo razvija. Seveda lahko koruzi še škoduje suša ali neugodna jesen. Vsled prepovedanega izvoza in dobro obetajoče žetve je začela cena žitu, ki ga imajo večinoma, le še spekulante, naglo padati. Celov v Ljubljani se že dobi bela moka na debelo po 8 K. Toda bati se, je preobrata, ko bo začela delovati Niničeva zadruga. Ponekod v Sloveniji, Banatu i. dr. že agenti te zadrge nakupujejo žito po današnjih nizkih cenah, da zopet nakupijo žitnice za poznejši izvoz v inozemstvo. Udarjena pa bosta zopet kmet, ki prodaja po nizki ceni, kakor tudi porabnik, ki bo moral plačevati visoke cene. Ali se temu državnemu verižništvu res ne da odpomoči?

Nemci planijo naše blago. Državni urad za finance na Dunaju je zapolnil več vagonov petroleja in bencina, namenjenega iz Poljske v Slovenijo.

"Židovski kapital v Sloveniji. Da mi podpiramo židovski kapital v Sloveniji, je pisal "Slovenec", ko smo mu očitali slovenskemu ljudstvu škodljivo pogledovanje z Auerspergom v Kočevju glede izrabljanja gozdov skozi petnajst let v očiščeni svrhi. Komaj smo pa začeli kampanjo proti klerikalizmu, ki se je najprej

opravičeval s tem, da je knez Auersperg daroval od svojega lepega dobička en milijonek kron za dobrodelne namene. Ko to ni držalo je prišel "Slovenec" z židi, češ, ti bi bili delali dobičke, ako ne bi se bili polakomnili sami klerikalni in liberalni bogataši plena v Auerspergovih gozdih. Med to polemiko pa je došla vest, da je neka hrvaška (židovska?) družba kupila Rimske Toplice in Auerspergove Dolenjske Toplice. Iz teh dogodkov, ki slede drug drugemu tako naglo, lahko sklepamo, da je klerikalna vlada za tisti milijonek dala protipostavno velike koncesije Auerspergu, ker bi sicer ne smel razprodajati svoje posestvo. No, če so gospodje napravili kupčijo, je ta kupčija bila velika, dobiček je imel dobiti konzorcij in Auersperg. Ne vemo pa, zakaj so prodali Dolenjske Toplice samo za pol milijona. Ali ni morda tudi to dar "hrvaških družbi" Dolenjske Toplice so da nes vredne večje več. Tu gre torej očitno do obsežnejše kupčije, ki je v zvezi med seboj, zakaj Auersperg bi s svojimi posestvi v zmislu določb za agrarno reformo ne smel svobodno razpolagati, pa ipak je to smel. — Roka roko umiva.

Naša žetev. Belgrad, 6. Ameriška misija je izdelala po svojih podatkih v Jugoslaviji očno letošnje žetve. Osrednja ameriška misija v Belgradu cení celokupno našo žetev v letu 1920, na 32 milijard diparjev, kar je pa še vedno manjša vsota v primeri a cenitvijo našega ministristva.

Umrlj je v Ljubljani v tednu od 23. do 29. maja t. l. 27-oseb (9 tujecev), novorojencev je pa bilo 21 (2 mrtvorojena.)

Pobuna menihov kapucinov v samostanu na Reki. "Riječ" št. 96 prinosa vest, da je iz samostana kapucinov na Reki izstopilo mnogo reformističnih redovnikov. List objavlja tudi pismo, ki ga je šest izmed izstopivših menihov pisalo očetu in bratom kapucinom. Ostro kritizirajo "farizejski sistem tužnih poglavarja O. Odraka Ožega in O. Bernardina Skrivaniča in postopanje Rima, ki je ostal zvest svoji zgodovini." Rimaka oblast jih je suspendirala. Zanimivo je, da je cerkvena oblast imenovala te menihe "holjčeviki", ker so itav. "čuti", reformatorji. V omenjenem pismu pozivljajo ostale menihe, da zapuste samostan in da obrnjo hrlbet "poglarvarjem farizeja." Izide v kratkem knjiga o "guilih samostanskih razmerah."

Korošec se maščuje nad železnice. Ker se uslužbenec državnih železnic, ki so bili za časa železniške stanke preganjani in se jih je vlačilo iz civilnih v vojaške zapore ni moglo ničesar kaznjivega dokazati, čeprav se je veljavnost paragrafov (enkrat avstrijskih drugih srbskih) menjala vsakih 24 ur, porablja sedaj inšpektorat državne železnice 121 in se po tem paragrafu železnice kratkoma odpušča iz službe, predvsem uslužbenec, ki so že 4 do 10 let pri provizijskem skladu. Gospodje se poslužujejo proti delavstvu vseh mogočih pa-

ragrafov in celo takih, ki so bili še za ranjke Avstrije razveljavljani. Očitni teror! Pa pravijo, da je ta vlada vlada "miru in reda!" Kočevje. ("Kočeviski republikanci.") Dne 26. maja t. l. so bili izpuščeni iz preiskovalnega zapora vsi politični osumljeni iz Kočevja, ki bi jih kočevski klerikalci in velekapitalisti najraje pobesili. Čudijo se lahko mišljenosti državnega pravdnštva ter se ne morejo pomiriti, da se ni justiciral zarotnikov "kočeviske republike". Ustavljajo se na eni ter jih začudno ogledujejo kakor kakke Indijance. Tudi župnik g. Erker se je začudil, da se je "tem republikancem" že podelila prostost ter izjavil, da jim bo preprečil vstop v cerkev. Hotel je na ta način dati duška svoji jezici, ker se ni uresničila njegova prisrčna želja, da bi se jih, če že ne obesilo, pa vsaj za nekaj let saprlo. Ta prečastiti g. župnik z obilnim trebuščkom in njegovim aristaši, so jim hoteli podtakniti zaroto za ustanovitve "kočeviske republike", ki pa so to sami nameravali ustanoviti in iz tega vzroka tudi ni pustil do meseca junija 1919 v cerkvi pridigovati v slovenskem jeziku. Tudi narodnim socializmom, denuncijantom, ni po volji, da so se "rogovileži" tako kmalu povrnili v Kočevje.

Vrednost skušnje.

Napoleon je rekel enkrat: "Treba je sedemkrat preizkusiti, predno se ustvari enega vojaka." V teh besedah je mnogo resnice. Za izvršenje dobrega dela moramo imeti najbolsi zdravil proti zaprtosti, slabemu teku do jedi, gluhobolu in drugim žejodolnim neradnostim, nosi za seboj že nad trideset let prave preiskuje. Prestalo je veliko preiskusen in pomagalo je milijonom bolnikov. Vsi, ki poznajo to zdravilo, ga tudi čislajo. "Trinerjevo ameriško grenko vino je izvrstno zdravilo," piše nam Mrs. Tony Prle iz Oak Grove, La., 29. junija 1920. Po eni sami poskušnji bode ne dvomno potrdili to izjavo. Sicer pa ne jemljite drugih grenčev od vašega lekarnarja ali trgovca z zdravili, temveč odločno zahtevajte pravo in vedno zanesljivo zdravilo "Trinerjevo ameriško grenko vino." Joseph Triner Company, 1333-45 S. Ashland Ave., Chicago, Ill. — (Adv.) July 14.

Vsem Jugoslovonom mesta Chisholm in v bližnji okolici: Za boljše ugodnost onim, ki potujejo in ljudem kateri nameravajo poslati večje svote denarja v staro domovino, smo vredili tako, da napravimo naše draft čake v Ameriških delovnih delnicah NEUROPISTOMACH BITTERS. Ta banka ima večje število svojih podružnic na Kranjskem, Štajerskem in na Koroškem. Seveda taki draft čeki morajo biti za najmanj svoto \$100.00. Stroški za to so zelo mali. Vsled tega se nadejamo, da bodo Jugoslovani se poslužili tega.

ZA TRAKULJO
vključite slavni LAXATODES
in se rešite tega parazita. Dovolj se popolno zdravljenje stane DESET dolarjev in osem in štirideset centov. Potovica za DESET dolarjev in pet in dvajset centov, vključni vojni davki. Na milijone je hvaležnih tomo zdravih. Prodaja se edino le pri The Laxal Medicine Co., 106 Laxal Bldg., Pittsburgh, Pa.

kaži da se jih bojuje, je dejstvo in sedaj stikajo glave rekoč: "Poglej, so že izpuščeni!" Kaj, gospoda? Razočarani ste, da ni ustreglo državno pravdnštvo vaš vroči želji! Nam je le iskreno žal da se ni zadostilo vašemu podlemu sovraštvu zmedenosti in vašim zločinskimi denunciacijam.

Poneverbe v belgrajski železniški direkciji. "Glas Svobode" z dne 2. t. m. poroča: Pred 10 do 20 dnevi je komisija pregledala blagajno na belgrajski železniški direkciji in konstatirala, da je pri blagajniku Mihajlu Nušiču manjkalo 100.000 dinarjev. To je že tretja defraudacija. Svojeas je blagajnik Zarič poneveril 402.000 dinarjev, blagajnik Tasič 200. tisoč dinarjev in sedaj Nušič 100.000 dinarjev.

NAPREDEK.

Napredek se doseže le trdim delom in strogo vstranostjo pri delu. Ako je vaša želja, da dosežete in obdržite vaše trdo delo in ste pripravljeni za sprejem vsake spremembe, kadar se vam nudi prilika tedaj je vaša dolžnost, da vzdržite ne le vaš mozeg temveč tudi vaš život v dobrem stanju. Kadar izgubljate težo vsled težkega dela ali vsled izgube slasti do jedi, slabe prebave, ko se hitro počutite utrujenim, ko se ne zbudite čili v jutro, tedaj vzemite dobro in zanesljivo zdravilo NEUROPIN STOMACH BITTERS. Zboljša vam apetit, pomaga prebavi, vredi vaše organe v pravo delujočo smer, zagotovi primerno dobro spanje in vas ojača, da greste lahko sveži na delo, ter si tako pomagajte do vašega cilja. NEUROPIN STOMACH BITTERS se prodaja vsled lekarnah. Sicer pa še vaš lekarnar nima tega zdravila, pišite nam na naslov: J. B. SCHUBB Co., 17 W. Austin Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Vsem Jugoslovonom mesta Chisholm in v bližnji okolici:

Poleg tega pa mi pošiljamo denar v Jugoslavijo po dnevnih kurznih cenah in potem naših direktnih svov vam lahko damo zelo nizko ceno, hitrejšo uslugo kot kdo drug. Oglejte se na naši banki in vaš rojak J. Osbolt, vam bode vse točno pojasnil kako je najboljšje poslati denar v Jugoslavijo. Ako ne morete priti osebno, tedaj pišite v vašem jeziku. Banka je odprta vsak dan od 9 do 3 ure. V sobotah pa tudi od 7 do 8 ure svečer.

FIRST NATIONAL BANK

GUST CARLSON, Pres.
G. L. TRAIN, Cashier.
R. MATURI, Vice Pres.
J. OSBOLT, Assiat. Cashier.

PEVSKI IN TAMBURAŠKI ZBOR "LIRA" V CHICAGO.

Ill. naznanja, da priredi svoj jesenski koncert dne 14. novembra t. l. v American Bohemian Choran. Prosi se vsa društva v Chicagu in okolici, da vzamejo to v poštev in da na omenjeni dan ne prirejajo nikakih zabav ali veselja. Pevski in tamburaški zbor "Lira."

PATENTI

Patente po moji knjigi za polovico in v iznajdbah in patentih. Katero vam posrežem?
ZASTONJ
Imam 30 letna skušnja kot odvetnik za patente, torej vam vse potrebe glede patentov za točno izvede. Moj urad je za vse korake od Glasovnega Patentnega urada in jaz lahko točno vrnim to delo. Pošljite mi vaše iznajdbe za preglede. Pišite mi še danes v vašem jeziku!
A. M. WILSON,
Registered Patent Attorney
315 Victor Bldg., Washington, D.C.

UPRAVNIŠTVO

opozarja vse naročnike in druge čitatelje, naj nikar ne kupujejo nobenih posebnosti iz posameznih oglasov, ki se nahajajo v listu, ker nekteri so direktno zapeljivi. Vsak naj bo zelo previden in se vselej, če le mogoče predno kaj kupi iz oglasov, prepriča. Za vse oglase so odgovorni le oglaševalci sami, nobene odgovornosti ne prevzame upravnštvo in ne lastnik lista. Oglase imamo zato, da nam pomagajo plačati list, kateri je vsak dan dražji v tiskarni in vas povsed. Torej bodite previdni, če se pa nabiraste, tedaj vse to pripisate sami sebi in ne nam.
Upravitelj.

PROLETAREC

je slovensko glasilo socialistične stranke v Ameriki. Vsak delavec in rojak, ki se zanima za socializem, bi ga moral redno čitati!
pravo aliho socializma.
Naročnina znaša \$2.50 na leto. \$1.50 za pol leta.
Naslov: PROLETAREC,
3639 W. 28th St.,
CHICAGO, ILLINOIS.

POZOR SLOVENCI!

Ako si želite oveseliti in dobro prehraniti sebe, kar bo zelo koristilo vašemu zdravju, tedaj obiščite rojaka Anton Mladiča v krasnem naravnem okraju v Algonquin, Ill., ki je le 45 milj severozapadno od mesta Chicago. Tu je izvrsten ribolov, dobra kuhinja, čedna prenočišča, izvrstno dobra studenčena voda, godba in ples vsako soboto. Mnogo druge raznovrstne zabave. Vlaki vozijo štirikrat dnevno, ob 7, 11 uri dopoldne in ob 3 in 5 uri popoldne iz North Western postaje. Z avtomobilem pa pojdite po Milwaukee Ave., Rand Road, Barington in do Algonquina.
Uljudno se priporoča za "Summer resorts" lastnik
ANTON MLADIČ,
Telephone 10 River Road, Algonquin, Ill.

PRAVE LUBASOVE HARMONIKE

MONIKE bom zopet dobil iz starega kraja. Popravljaj, kupujem in prodajam tudi stare že rabljene harmonike, kateregakoli izdelka.
ALOIS SKULJ,
323 Epsilon Place,
Brooklyn, N. Y.

HOTEL SERSHEN.

Najboljša jedila, prenočišča in točna postrežba. Vsi, ki potujete preko Clevelanda, ste dobrodošli. Torej kadar se mudite v Clevelandu ali Collinwood, Ohio, tu se vam nudi lepa prilžnost pri:
HOTEL SERSHEN,
604 E. 192nd Str., Cleveland,
Collinwood, Ohio.

Vzemite Collinwood St. Clair ali pa St. Clair Collinwood po olično karo.

NAPREDEK.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate z njenimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V zalogi imamo vse blago za vsakdanje potrebe po zmerini ceni.
ANTON ZORNIK,
Harrisburg, Pa.

Pozor Rojaki v Johnstonu in Okolici
FARMERS TRUST & MORTGAGE CO. OF JOHNSTOWN, PA.
Moderni bančni zavod pod državnim nadzorstvom.
SURPLUS NAD \$1,500,000.00
407 MAIN STREET, po'eg mestne hiše.
Izplačuje denar direktno potom Narodne Banke D. D. v Zagrebu v vse kraje JUGOSLAVIJE, v od Italijanske vlade zasedenih krajih pa potom Banca Commerciale Italiana Trieste. Točno in hitro (od 26 do 30 dni) za vsako pošiljatev prejmete pobotnico od prejemnika v stari domovini. Cene vedno po najnižjem dnevnem kurzu v kronah kakor v lirah — kolikor sploh zamore pošten zavod dati.
VSAKA POŠILJATEV JAMČENA.
Potne liste prodajemo po družbenih cenah iz Ljubljane ali v Ljubljano čez Trst, Dubrovnik, Basel, Havre.
Preskrbimo potne liste (pose) in vse druge potrebne listine v slovenskem in italijanskem jeziku.
Prejemamo denar na obrestne vloge. Vršimo vse posle, ki spadajo pod bančni delokrog.
Upravitelj tujezemskega oddelka gospod
John Novak
je vaš rojak, na katerega se v vsakem poslu — ustmeno ali pisмено — zamorete obrniti v maternem jeziku.

Sklicanje izredne konvencije S. N. P. J.

IZ GLAVNEGA URADA S. N. P. J.

URADNO OBVESTILO GLAVNEGA ODBORA S.N.P.J.

IZREDNO VAŽNO ZA ČLANE IN ČLANICE SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE!

Kot znano, se je članstvo SNPJ, s splošnim glasovanjem izreklo za združitve slovenskih podpornih jednot in zvez in se je odobrilo v to svrhu predloženo pogodbo. Ker pa zavarovalni departмент države Illinois zahteva, da združitev pogodbo potrdi konvencija, in ker članstvo zahteva, da se združitev čimprej izvrši, uvidi glavni odbor S. N. P. J. potrebo, da se skliče izredna konvencija S. N. P. J.

Na podlagi VI. člena, točke 6. ustave S. N. P. J. in v smislu združitvenega načrta in združitvene pogodbe, ki jo je odobrilo članstvo s splošnim glasovanjem, kjer se nalaga glavnemu odboru, da mora odobriti združitveno pogodbo v smislu zakona ali pa podvzeti druge preliminarne korake, ki so potrebni, da se doseže sporazum z državnimi zavarovalnimi departmanti v svrhu združitve, predlaga torej glavni odbor S. N. P. J. izredno konvencijo S. N. P. J. v svrhu odobrenja združitvene pogodbe, kakor določa zakon države Illinois, kjer je SNPJ. inkorporirana.

Razprava o tej inicijativi začne dne 15. julija in se konča dne 28. julija t. l.

Glasovanje prične 29. julija in se konča 22. sept. t. l. in društveni tajniki morajo poslati izid glasovanja na gl. urad takoj po glasovanju.

Ta izredna konvencija se bo pričela dne 11. oktobra, t. l. ob deveti uri jutraj in se bo vršila v glavnem stanu SNPJ, na 2457-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill., če članstvo odobri ta predlog s dvotretjinsko večino.

Glasom pravil sestoji konvencija iz pravilno izvoljenih delegatov in glavnih nadzornikov, od izvrševalnega odbora se je pa smejo udeležiti le gl. predsednik, gl. tajnik, gl. blagajnik, upravitelj glasila in predsednika potnega in bolniškega odelca.

Volitev delegatov za to konvencijo se vrši med glasovanjem za inicijativo in se prične dne 22. avgusta ter konča dne 22. septembra. t. l. Delegata se lahko voli na redni ali izredni seji in volitev bo veljavna le, če bo sprejeta inicijativa za izredno konvencijo.

Vsako društvo, ki šteje od petdeset do dvesto članov, sme poslati enega delegata, na vsakih nadaljnjih dvesto članov pa po enega delegata več. Manjša društva v bližini, ki štejejo od deset do petdeset članov, se smejo združiti in poslati enega delegata.

Volitev se tajne, in če kandidirajo trije ali več članov, mora odločiti absolutna večina oddanih glasov; ako ni absolutne večine, morata iti dva kandidata, ki dobita največ glasov, v ožjo volitev in tedaj odloči navadna večina oddanih glasov. Kandidat, ki prejme največ glasov za izvoljenim, je namestnik delegata.

Delegat za redno in izredno konvencijo sme biti le tisti član, ki je zmožen čitanja in pisanja, ki je ameriški državljan, in ki je član jednote najmanj eno leto in član društva najmanj šest mesecev do dneva, ko se vrše volitev.

Društveni tajniki morajo poslati imena in naslove izvoljenih delegatov gl. tajniku takoj po izvolitvi.

Jednota povrne delegatom in tistim gl. odbornikom, ki zastopajo gl. odbor na konvenciji, vozne stroške od bivaličke do kraja konvencije in obratno, toda voznja v spalnem vozu se ne povrne. Dnevnice delegatov pa plačajo društva sama.

Poverilni listi za delegate bodo razposlani na vsa društva o pravi času.

Bratje in sestre!

Kot vam je vsem znano, imamo ameriški Slovenci več podpornih jednot in zvez in da je članstvo teh organizacij že davno prišlo do prepričanja, da je potrebno, da se vse te jednote in zveze združijo v eno veliko in močno podporno organizacijo. Podporne organizacije imajo z vsakim dnem bolj težavna stališča in ekaktena manjših jednot je vedno bolj upočena. Da si ohranimo naše zavarovanje, je potrebno, da se združimo in napravimo eno veliko in močno slovensko podporno organizacijo, ki bo stala trdno in bo v stanu preobreti rane, ki jih povzročajo fatalni organizacijski epidemije ter prestopiti vsak še tako hud vihar, brez težkih in hudo občutljivih posledic.

Sedma redna konvencija Slovenske narodne podporne jednote je ponovno izrazila željo po združitvi slovenskih podpornih jednot in zvez ter je v ta namen izvolila posebni odbor, taksevan "Združitveni odbor", kateremu je dala moč in nalogo storiti vse potrebno v svrhu združitve.

Združitveni odbor SNPJ, upoktevajoč željo članstva po združitvi, se je takoj podal na delo. Stopil je v zvezo z v to svrhu izvoljenimi odbori drugih slovenskih podpornih organizacij in uspeh je bil, da se je vršila združitvena konferenca dne sedmega, osmega in devetega julija lanskega leta v Clevelandu, O. Na isti konferenci je bila zastopana Slovenska narodna podpora jednota, Slovenska delavska podpora zveza, Jugoslovanska katoliška jednota, Slovenska svobodnomiselna podpora zveza in Zapadna slovenska zveza.

Na omenjeni konferenci se je dosegel sporazum glede združitve in izdelana je bila v to svrhu provizorična združitvena pogodba. Ta združitvena pogodba je bila potem po odvetniku toliko predelana, da odgovarja zakonu, na kar je bila kot "Spremenjen združitveni načrt" in "Spremenjena združitvena pogodba" predložena članstvu v odobrenje ali na splošno glasovanje. Članstvo SNPJ, SDPJ in Z. S. Z. je gorljeno in na pogodbu odobrilo z veliko večino, pri drugih prizadetih organizacijah je pa treba premagati še nekatere potezkoče, ki so se med tem časom urinile in katere so večini naloga članstva itak že znane.

Po članstvu odobreni združitveni načrt in pogodba je bila potem predložena državnim zavarovalnim departmantom, kjer so te organizacije inkorporirane. Med tem ko je zavarovalni komisar države Pennsilvanije dovolil, da se združitve na podlagi predložjenih korakov lahko izvrši, vztraja zavarovalni departмент države Illinois, v kateri je SNPJ. inkorporirana, da mora tako pogodbo odobriti le konvencija. Med časom namreč, ko so se vršile pri nas priprave za združitve, je bil sprejet v illinoiski državi legislativni novi zakon, ki določa, da se smejo podpora organizacije v tej državi združiti, če tako pogodbo odobri najvišja zakonodajna moč prizadete organizacije, kar je po razlagi illinoiskega zavarovalnega komisarja pri nas samo konvencija.

Glavni odbor in Združitveni odbor SNPJ. sta imela glede tega več posvetovanj in vršile so se tudi konference z odvetniki. Poskušalo se je na vse mogoče načine, da se združitve izvrši kakor hitro mogoče, ker članstvo, ki je odglasovalo za združitve, to že nestrno pričakuje, in prišli smo do zaključka, da je to mogoče samo, če se skliče izredna konvencija SNPJ., katere bi potrdila združitveno pogodbo, kakor zahteva zavarovalni departмент države Illinois. Glavni in združitveni odborniki se zaveda, da je to svezano z velikimi stroški, toda drugega izhoda ni. Vsekdo, ki je zasledoval gibanje za združitve med našim narodom, je lahko uvidel, koliko je bilo težav, dela in truda, predno smo stvar spravili tako daleč. In sedaj, ko je združitve takorekoč skoraj že gotova stvar, ko je vse pripravljeno in izgotovljeno, da se uredniški ta velika in plemenita želja našega naroda, pač ne smemo in ne moremo dopustiti, da se nam to vse

razbije ter uniči sad našega tolikega dela in truda. Pred očmi moramo imeti dejstvo, da se vrše letos konvencije večine slovenskih jednot in zvez in da se bo brezpodoben na vseh teh konvencijah razpravljalo o združitvi. In mi, ki smo stali na čelu tega gibanja, ter se trudili in neumorno delali, da se isto tudi uredniški, moramo storiti vse, kar nam je mogoče, da bo beseda postala meso in kri, da s tem pokazemo, da nismo samo za združitve, temveč da se ta dobra ideja da tudi izpeljati in vse potezkoče, ki so s tem v zvezi, premagati. Prezreti tudi ne smemo dejstva, da zavarovalni komisar dovoljuje združitve SDPJ. z našo jednoto na podlagi že storjenih korakov in da se redna konvencija iste organizacije, ki se ima tudi vršiti še letos, lahko prepreči s tem, da ni poprej odobrimo in uveljavimo združitveno pogodbo, kakor zahteva zavarovalni departмент države Illinois.

To so torej važni vzroki, ki so nas privedli do koraka, da smo podvzeti korake za izredno konvencijo SNPJ. v svrhu odobritve združitvene pogodbe. Ta konvencija je sklicana samo v ta namen in nič drugega. Na tej konvenciji se ne bo delalo pravil niti volilo odborov ali odbornikov; bavila se ne bo z nobeno drugo stvarjo kot z združitvijo. Združitvena pogodba določa, da se ima vršiti združitvena konvencija prizadetih jednot najkasneje šest mesecev po združitvi. Takrat bodo zastopane po svojih delegatih in odborih vse združene organizacije in takrat se bodo izdelala pravila, takrat se bo volil odbor in se sklepalo o vsem potrebnem.

Kot že povedano, ta konvencija je sklicana samo v svrhu potrditve združitvene pogodbe in nič drugega. Ker se ne bo bavila s pravili niti delala kakih drugih zaključkov, zato ni važno, koliko delegatov se udeleži te konvencije. Glavno je, da se konvencija vrši, da se tako zadosti zakonu države Illinois, katero delo pa lahko izvrši majhna skupina delegatov in odbornikov ravnotako dobro, kakor velika.

Za glavni odbor SNPJ.:
Vincent Čašnar, predsednik.

ZDRUŽITVENA POGODBA.

Slovenska narodna podpora jednota, bratska podpora organizacija, ustanovljena in posluječa po zakonih države Illinois, se strinja s stedičimi organizacijami, ki se hočejo z njo združiti in ki v ta namen pošljejo Franku Alešu, predsedniku združitvenega odbora, ali njegovemu nasledniku, pravo in pravilno sprejeto in potrjeno kopijo združitvene pogodbe najkasneje dne 30. junija 1921, namreč s Slovensko delavske podporne zveze, enako organizacijo, ustanovljeno in posluječo po zakonih države Pennsilvanije, s Slovensko svobodnomiselno podporno zvezo, enako organizacijo, ustanovljeno in posluječo po zakonih države Illinois, s Jugoslovansko katoliško jednoto, enako organizacijo, ustanovljeno in posluječo po zakonih države Minnesota, in s Slovensko zapadno zvezo, enako organizacijo, ustanovljeno in posluječo po zakonih države Colorado, v sedemdesetih dneh od časa finančne prelukave.

1. Imenovane štiri organizacije, ki morajo sprejeti združitveno pogodbo najkasneje dne 30. junija 1921, se združijo posamezno s Slovensko narodno podporno jednoto, kakor hitro bo praktično in pod pogojem, da združitev odobri zavarovalniški departmanti v državah, v katerih so navedene organizacije inkorporirane.

2. V slučaju, da katerakoli ena ali več organizacij izmed gori naštetih starih zvez in jednot ne odobri združitvene pogodbe ali je ne sme ali ne more sprejeti, velja kljub temu združitvena pogodba za ostale stranke.

3. Združitve v vsakem slučaju se izvrši na ta način, da gori imenovane organizacije izroče Slovenski narodni podporni jednoti vse poslovne knjige, denar in vse druge inčije, ali predno se to izvrši, morajo blagajnik in drugi finančni uradniki Slovenske narodne podporne jednote položiti potrebno večje poročilo.

4. Čim Slovenska narodna podpora jednota prejme premoženje, postane takoj odgovorna za vse obveznosti organizacij, ki so ji izročile svoja premoženja.

5. Pogodba pa ni veljavna med Slovensko narodno podporno jednoto in tisto organizacijo izmed gori imenovanih, katere ob času izročitve premoženja ni imela nobenega soliventca, vseh ozirov; ravno tako ni pogodba veljavna za nobeno organizacijo med imenovanimi, ako ni Slovenska narodna podpora jednota ob času izročitve premoženja soliventna (kar se šteje za posledičnega sklada na temelju lestvice National Pralernal Congress). Lahko se pa izvede pogodba, ako organizacija, ki ni soliventna, doseže popolno soliventnost v devdesetih dneh od časa finančne prelukave.

6. Zdržitve, kot je določena v tretji točki te pogodbe, se mora izvršiti kolikor je mogoče najkasneje v šestdesetih dneh od časa, ko zavarovalniški departmanti prizadetih držav odobri pogodbo, in najkasneje v decembru 1921 se ima vršiti izredna konvencija Slovenske narodne podporne jednote. Čas in prostor konvencije določi združitveni odbor, postavljen od prizadetih organizacij in v katerem ima Slovenska narodna podpora jednota pet zastopnikov, Slovenska delavska podpora zveza štiri zastopnike, Slovenska svobodnomiselna podpora zveza štiri zastopnike, Jugoslovanska katoliška jednota, in Zapadna slovenska zveza po tri zastopnike. Izredna konvencija se pa ne sme vršiti pred 31. decembrom 1920 in sklicati je ne sme nihče drug kakor samo zastopniki v združitem odboru onih organizacij, ki so se že združile po določbah te pogodbe.

7. Omenjena izredna konvencija obstoji: a) iz glavnih odbornikov vseh združenih organizacij, b) članov združitvenega odbora vseh združenih organizacij in c) delegatov krajevnih društev vseh združenih organizacij, ki se volijo na sledeči način: Eden delegat na vsakih sto članov; nobeno društvo ne sme poslati več kot dva delegata; društva, ki imajo manj kot sto članov, se lahko združijo z bližnjimi društvi, ki imajo manj kot dvesto članov, in volijo skupaj delegata. Društva, ki so na ta način združena, imajo pravico do delegata, kakor večja posamezna društva. Nobeno društvo se pa ne sme razcepiti v svrhu zastopstva.

8. Vsi člani izredne konvencije so opravičeni do dnevice in povrnitve vseh stroškov iz blagajne Slovenske narodne podporne jednote.

9. Omenjena konvencija ima popolno oblast napraviti izpremembe v imenu, ustavi, pravilih, določanju plačilnih obrov, upravi in volitvi uradnikov pri Slovenski narodni podporni jednoti, kakor tudi, in po načelu, kot določa ustava in pravila S. N. P. J.; člani vseh združenih organizacij, ki so se združile s Slovensko narodno podporno jednoto, se pa morajo podvreči v vseh ozirov zaključkom izredne konvencije.

10. Izredna konvencija mora zametli v novi ustavi absolutno svobodo verskega, filozofnega, etičnega in političnega prepričanja za vse člane.

11. Ustava in pravila, ki jih sprejme izredna konvencija, postanejo veljavna prvi dan četrtega meseca po zaključku konvencije. Do tega časa morajo biti v veljavi ustave in pravila organizacij, ki se združijo, in razmerje med Slovensko narodno podporno jednoto in člani jednot in zvez, ki so se združile z omenjeno jednoto, se ravna po starih pravilih, izvzemši kjer ta pogodba določa drugače in izvzemši, da v tem času ni prisilva zoper sklepe glavnega odbora Slovenske narodne podporne jednote.

12. Kakor hitro se izroče premoženja imenovanih organizacij Slovenski narodni podporni jednoti po določbah v tej pogodbi, se ima takoj določiti glede dela gl. odbornikov združene organizacije in določiti se jim plače ali nagrade (pod pogojem, da dotični odborniki ostanejo v službi dokler ne stopi v veljavo nova ustava in pravila Slovenske narodne podporne jednote); glavne odbornike s stalnimi službami imenovanih organizacij nadomestijo odborniki z enakimi stalnimi službami Slovenske narodne podporne jednote, izvzemši da glavni tajniki vseh imenovanih organizacij nadaljujejo s svojim delom v glavnem uradu Slovenske narodne podporne jednote pod nadzorstvom glavnega odbora Slovenske narodne podporne jednote toliko časa dokler ne stopi v veljavo nova ustava in pravila, ki jih sprejme izredna konvencija; dotični glavni tajniki prejmejo svoje plače do omenjenega časa. Glavni odbor Slovenske narodne podporne jednote lahko vpsoli tudi druge gl. odbornike združenih organizacij, da izvršujejo dela, ki so jih prej vršili in v tem slučaju so opravičeni do dnevice po pravilih organizacije, h kateri so preje spadali.

13. V slučaju, da kateri glavni odbornik, krajevno društvo ali posamezni član katerekoli organizacije, ki se združi s Slovensko narodno podporno jednoto, ni zadovoljen s kakšnim sklepom glavnega odbora Slovenske narodne podporne jednote, ki je sprejel po združenju, se mora prizadeti gl. odbornik, krajevno društvo ali posamezni član začeno pokuriti sklepe, ima pa pravico vložiti priliz proti dotičnemu sklepu pri novem glavnem odboru Slovenske narodne podporne jednote, ki ga izvoli izredna konvencija.

14. Vse stroške združenja (ne pa pripravilnih izdatkov posameznih jednot in zvez) plača Slovenska narodna podpora jednota. Tukaj so všteti tudi oni stroški, ki nastanejo pri selitvi gl. tajnikov združenih organizacij, kot je voznja na železnicah, stroški s pošiljanjem opreme itd.

15. Vsa krajevna društva obdrža zaradi točnosti v poslovanju stavke in imena do časa dokler ne stopijo v veljavo nova pravila, ki jih sprejme izredna konvencija. Vsa korespondenca med društvi in gl. odbori se do tega časa vrši na starem pisnemem društvenem papirju, toda

pisma, naslovljena nečlanom, se morajo označiti z besedami "Ta organizacija se je združila s Slovensko narodno podporno jednoto."

16. Vgrajenje soliventnosti vseh prizadetih organizacij odloči cenilci (actuaries), ki je priprava od države in čigar poročilo o soliventnosti mora zadovoljiti zavarovalniški departмент države Illinois. Stroške računskih posredstev v svrhu soliventnosti trpi vsaka posamezna jednota in zveza in svote dotičnih izdatkov se zabeležijo v poročilu kot plačane, ali pa kot dolg, ki še ni plačan.

Pogodba sprejeta in podpisana v imenu prizadetih jednot in zvez dne 19. 7. 1921.

- SLOVENSKA NARODNA PODPORNA JEDNOTA .....predsednik, ...tajnik.
- (Pečat)
- SLOVENSKA DELAVSKA PODPORNA ZVEZA .....predsednik, ...tajnik.
- (Pečat)
- SLOVENSKA SVOBODOMISELNA PODPORNA ZVEZA .....predsednik, ...tajnik.
- (Pečat)
- JUGOSLOVANSKA KATOLIŠKA JEDNOTA .....predsednik, ...tajnik.
- (Pečat)
- ZAPADNA SLOVANSKA ZVEZA .....predsednik, ...tajnik.
- (Pečat)

Notranje zadeve organizacije.

Ironston, Minn. — Društvo "Slov. hrv. sloga" št. 197 SNPJ v Irontonu Minn. je na svoji zadnji redni seji dne 20. junija t. l. sklenilo soglasno, da podpira inicijativni predlog društva "Slovesel" št. 75 SNPJ, namreč kakor predlaga zadnje omenjeno društvo, da se spremeni v ustavi člen 14, točka 1, odstavek d. v pravilih: člen 5, točka 12, odstavek e, člen 6, točka 4 in člen 10, točka 3 in da naj se te navedene točke nadomestijo s točkami kakor navedeno v inicijativi. — To društvo nadalje predlaga, da se spremeni v pravilih člen 6, točka 1, ki se glasi, da Jednota plača za vsakim dobrim članom pogrebne stroške iz posmrtnine najmanjšega 5 dolarjev a najvišjega zneska 150 dolarjev, v toliko da se glasi "najvišjega zneska 250 dolarjev". To spremeni v zaplavlja s tem, da je sedaj vse trikrat dražje kot je bilo ob času, ko so bila ta pravila sprejeta. — Za društvo "Slov. Hrvatska sloga" št. 197 SNPJ: **Stevc Frpic, predsednik; Geo. Butkovich, tajnik in John Grgurich, blagajnik.** (Društveni pečat.)

(Opomba ured. — Vaš predlog glede spremembe člena 6 točka 1 pravil SNPJ morate inicijativirati, ker drugače nima nobenega pomena.)

Universal, Ind. — Na redni seji društva "Prijaznost" št. 305 SNPJ je bila na dnevnem redu razprava o inicijativnem predlogu društva "Francisco Ferrer" št. 131 SNPJ in po kratkem ter temeljitem razmotranju je društvo sklenilo, da podpira vse tri predloge. — Za društvo "Prijaznost" št. 305 SNPJ: **John Jan, predsednik; Simon Osep, tajnik in Vincenc Verhovnik, blagajnik.** (Društveni pečat.)

Rock Springs, Wyo. — Čast društva "Trdnjava" št. 10 SNPJ me veže, da odgovorim na dopis katerega je poslal v priobitve brat Val Jugovic v Proaveto in ki je bil priobčen dne 9. junija t. l. Žal bi mi bilo če bi kdo napadeno sodil članstvo našega društva. Iz besedi brata Jugovica bi se dalo sklepati, da imata pri našem društvu samo dva moža oziroma člana besedo in da vsi drugi člani kimajo in poslušajo kot navadni šolarčki. Brat Jugovic ve, da to ni resnica. Naše društvo šteje nič manj kot 140 članov in s ponosom lahko rečem, da je vsak izmed teh članov toliko samozavesten, da bi nikakor ne dopustil, da bi se njemu ali komu drugemu kratile pravice na društvenih sejah. Lahko rečem, da dosedaj še nisem poznal nobenega člana pri našem društvu, ki bi potreboval "jeroba", razun brata Jugovica. Da brat Jugovic v resnici potrebuje "jeroba" je jasno dokazal s svojimi nastopi pri društvenih sejah. Na prvi seji on ni zagovarjal

jal Fr. S. Taucharja, Res žalostno, da po vseh zaslugah, katere si je iztekel Fr. S. Tauchar za Rock Springs, ni dobil niti enega glasu in še dosti bolj žalostno, da brat Jugovic ni mogel s svojim bistrim razumom sprevideti kako bi se mogel ravnati na marčevi seji. Šele pisano "jeroba" iz Chicago mu je razjasnilo um. To je znak osebnih neodgovornosti in mladolletnosti. Zato ti tvojih očitanj ne štejem v zlo in upam da članstvo ravno tako ne.

Da brat Jugovic ni prišel do besede na aprilovi seji, potem ko je imel vsa potrebna naročila od "jeroba" v žepu, je njegova lastna krivda. Kadarkoli je brat Jugovic prišel na sejo nezburjen, je vedno dobil besedo. Slab predsednik in slabo članstvo bi pa bilo ako bi poslušalo neslanosti razburjenega človeka. Oprosti brat Jugovic, kadarkoli bo pa prišel brat Jugovic na sejo kot se spodobi bomo z veseljem poslušali njegove nasvete. —

Moja zadeva s Frank S. Taucharjem se sedaj ni povsem jama. Naj bo na tem mestu enkrat za vselej povedano, da jaz mojih osebnih zadev nisem nikdar nameraval pretresavati na društvenih sejah. Moje mnenje je bilo izraženo v dopisu. Spisal sem dopis, podpisal in ga dal uradno potrditi. Mislim da je to dovolj. Če moja očitanja niso po godu Fr. S. Taucharju naj me poišče. On dobro ve, kje me bo našel. Da se je zadeva spravila na društveno sejo, ni moja zasloga. To se je pripetilo na izbrano željo in zahtevo brata gl. predsednika. — Z bratskim pozdravom **Val Marcina, predsednik društva "Trdnjava" št. 10 SNPJ.**

Zadržani odstavek iz "Ortice s potovanja" A. Jankoviča:

Da imajo Slovenci v Rock Springu tako lepo in moderno urejen "Slovenski narodni dom" sta se največ trudila rojaka Kofir in Fr. S. Tauchar katerega sedaj nekdo iz gole zavisti v javnosti grdo in nesramno blati. In kakor sem jaz sam zvedel od velike večine Slovencev v Rock Springu in okolici, je bil rojak Fr. S. Tauchar najbolj agilen med vsemi tamošnjimi rojaki za vsako napredno stvar najsibo pri društvih, pri "domu", posebno pa kadar je bilo treba zagovarjati kakega ponesrečenega premoogarja ali delavca sploh. In le njegova zasloga je, da je danes v tem oziru vse drugače in boljše in da premogovne družbe postopajo vse drugače s ponesrečenimi kot so pa pred desetimi ali petnajstimi leti. In marsikateri rojak v Rock Springu mi je pripomnil, da je Fr. S. Tauchar prišel vsaj za petnajst let prepozno v Rock Springs. Torej, tako sodbo sem slišal o Fr. S. Taucharju in sicer, kot sem že omenil, od velike večine rojakov v Rock Springu in okolici. Naletel sem samo dva rojaka, ki sta nasprotna Fr. S. Taucharju, a ko sem ju vprašal, ako imata mogoče kake ohteilne dokaze proti njemu, mi pa nista mogla navesti nič oštevilnega. Edino, kar sta mi mogla navesti je bilo, da Fr. S. Tauchar ni skoraj nič delal v premogovin, odkar je bival v tej naselbin. Seveda sem jima jaz tak pojasnil, da to ni nič slabega, če on ni delal v rudniku in z rokami, da pa je

delal z razumom. In iz tega se ne more sklepati prav nič slabega, ali da bi bil on kak nepoštenjak, sepa ali goljuf, in sploh nikdo ne kdor ravno ne dela z rokami, ako dela s svojim razumom. Kajti veliko, veliko je ljudi na svetu, ki prav nič ne delajo, ne z rokami in ne z razumom, pa imajo milijone, ki so jih izželi iz pripravega ljudstva, iz delavcev, pa so kljub temu največji "poštenjaki" in uživajo ugled še celo pri delavcih samih in jih častijo takorekoč po božje in jih imajo še celo za največje prijatelje. — No in take dokaze imajo, da Fr. S. Tauchar ni delal, za časa njegovega bivanja v Rock Springu, v premogorovu. Sploh pa mene čela ta zadeva ne briga dosti, bodisi kolikor se tiče rojaka Marcinata ali pa Taucharja, povem samo to, kar sem slišal, še manj me pa brigajo nji-juvne zadeve. Kot pa član Slovenske narodne podporne jednote bi bil pa zelo hvaležen rojaku Marcinatu ali kateremu koli rojaku, ki bi razkrinkal nepoštenjaka, ki se hoče urediti v gl. odbor Slovenske narodne podporne jednote in da bi njemu prekrizal račune in uničil grde načrte. In sploh, to je dolžnost vsakega zvestega in dobrega člana SNPJ. Toda, sem pa odločno proti temu, kot član SNPJ, da se bliži človeka, ki je po izpovedi tam živečih rojakov veliko deloval v korist cele naselbine Rock Spring. — Tako naj bo v pojasnilo članstvu SNPJ in drugim rojakom po Ameriki. Kajti to izvira iz osebnega sovražstva, ki ima pa zopet izvor nekje drugje in marsikateri namaka živeči rojak dobro ve- kje. — Anton Jankovich, potovalni zastopnik za Prosveto in Glas Svobode. —

DOPISI.

Benid. Ill. — Delavske razmere v tukajšnji okolici bi se ne bile preslabše, ker tukajšnji okolški premogorovi obratujejo že ne kaj časa s polno paro, ako bi ne bile te neznozne draginje, katera nam pobere do zadnjega centa vse, da ne moremo prav ničesar prihraniti za slabše čase ali pa za stare dni in za slučaj kakih bolezni. Veľeprofitarji menda vse naprej preračunajo, koliko priprst delavcev zasluži, da po- potem takoj navijejo cene življenskim potrebščinam mavzgor, da nam ne ostane nič, ko dobimo plačo in poravnamo naše "grehe."

Premogar, ki se trudi in gara dan na dan v globokih rovih pa potrebuje tudi neke primerne za- bave in razvedrila, sicer bi bila ta zemlja v resnici solzna dolina za vse delavce. Da vsaj za kratek čas pozabimo naše križe in težave, prirečajo razna dru- štva veselice ali piknike, kjer se delavci razvedrijo vsaj za par ur. Tako je tudi naše društvo "Prvi maj" št. 356 SNPJ sklenilo na zadnji redni seji, da priredi ve- selico enkrat meseca avgusta. Dan in kraj, kjer se bo ta veseli- ca vršila bomo določili na pri- hodnji seji, prvega avgusta t. l. — Vsi delavci opozarjam člane te- ga društva, da se udeležijo pri- hodnje redne seje polnoštevilno, da ne bo potem kakega nepotrebnega prerekanja ali zabavljanja. Sploh je pa dolžnost vsakega do- brega člana SNPJ, da se udele- žuje redno društvenih sej, ker na istih se vedno razpravlja o kakih zelo važnih zadevah. — Za dru- štvo "Prvi maj" št. 356 SNPJ v Benid, Ill. John Vidmar, pred- sednik.

Willard, Wis. — Tukajšnje podporno društvo SNPJ je prire- dilo 27. junija t. l. društveno ve- selico, katere so se udeležili tu- kajšnji rojaki v nepričakanem velikem številu, kljub veliki pro- tiagitaciji tukajšnjega "fatra", ki je romal od hiše do hiše, od ro- jaka do rojaka, ter jih rotil in prosil za božjo voljo, da naj se ni- kar ne udeležijo te veselice. To- da imel je ravno nasproten vspeh. Rotil je slovenske fante in dekleta, da jim ne bo dal od- vzeve pri spovedi, ako se udeleže te veselice, drugim je pripovedo- val, da ne bodo imeli nobene sre- če pri živinoreji in na polju, in ne vem kaj še. Toda nihče ni po- šušal tega "fatra", ampak ro- jaki so se udeležili te veselice v takem številu, kot ni nihče pri- čakoval. Pripovedal se je udele- žiti te veselice tudi otrokom, ki hodijo k krščanskemu posluhu za prvo obhajilo in spoved, da jim ne bo dovolil sprejeti teh zakra-

mentov, ako se udeležijo te ve- selice. In tudi ti ga niso poslušali. Iz tega se razvidi, kako fanati- čno zagrižen je ta "fater". Sploh ne vem, zakaj se tako briga za društvo SNPJ, ki ga ravno toli- ko briga kot kakoga Eskimovca v Alaski. Briga naj se za svoje dolžnosti, druge naj pa pusti v miru.

Pretekli teden je pa priredil veselico v korist tukajšnjega "božjega hrama", za katero je zopet sklepal skupaj ljudi kot kak cirkuški "manager". Ozna- nil je na priznici, med pridgo pozval ljudi oziroma svoje "verne ovčice", romat od hiše do hiše, in vabil ljudi na to veselico. Toda pregovor pravi, kdor dru- gim koplje jamo, pade sam va- njo, in ta pregovor se je vresničil tukaj. Kljub vsej mogočji agita- ciji je bila udeležba na tej veseli- ci tako skromna, da je bilo kar strah drug drugega. Vsakdo je takoj odšel, kdor je prišel, ker je bilo vsopolno — praznega.

V enem oziru nam pa ta "fa- ter" veliko pripomore k napred- ku. Takoj po njegovem prihodu se je tukaj ustanovila napredna stranka, dočim je bila prej samo klerikalna. Društvo SNPJ vsled njegove velike protiajitacije zelo napreduje in razvija, ker se rojaki zanimajo za to najboljšo slovensko podporno društvo. —

Se eno lepo lastnost "našega "fatra" ne smem zamolčati, namreč da nas Slovence imenu- je surovine in neodlikane ljudi, ker ga vsi kličemo samo "gospod" in ne "fater". On če biti menda "fater". Še dobro mi je v spom- inu, kako se je izrazil o Sloven- cih napram meni, toda jaz sem mu odločno zavrnil vse njegove neprimerne izraze in zdi se mi, da je sramota, da je tudi on sin slovenske matere, ko tako govori o Slovenceh.

Člani tukajšnjega društva št. 198 SNPJ naj se udeležijo polno- številno, prihodnje redne dru- štvene seje 18. julija t. l. v na- vadnih zborovalnih prostorih, ker imamo na dnevnem redu več zelo važnih zadev za obravnavi in poleg tega bo tudi poročano o finančnem izidu zadnje društve- ne veselice. — Pričetek seje to- čno ob deveti uri popoldan. — Peter Zagar, predsednik. —

Springfield, Ill. — Apelarjam na člane društva "Illinois" št. 47 SNPJ, da se udeležijo polnošte- vilno prihodnje redne društvene seje dne 18. julija t. l. Na dnevnem redu imamo zelo važne za- deve, katere je treba rešiti in tu- di volitve odbornikov na izpra- znjena mesta v g. odboru SNPJ. Člani, ta seja je izredne važnosti za društvo kakor tudi za Sloven- sko narodno podporno jednoto. Udeležite se te seje in volite po svojem najboljšem prepričanju, da bo v korist celi organizaciji. Nihče ne sme imeti izgovor, saj brez mene lahko izvolijo ali da bi mislil, saj je vseeno, če volim ali pa ne. Kdor tako misli, ni dober član SNPJ in krati sam sebi pravice. — Torej člani, udeležite se te seje polnoštevilno vsaj enkrat v letu. — John Gorsak, tajnik.

Cleveland, O. — Člani društva "Naprej" št. 5 SNPJ naj se u- deležijo polno številno društve- no izredno sejo, ki se vrši 18. ju- lija t. l. v "Slovenskem narod- nem domu", dvorana št. 3. Priče- tek seje točno ob deveti uri do- popoldan. Na dnevnem redu so vo- litve odbornikov na izpraznjena mesta v gl. odboru SNPJ. Kdor se zaveda dolžnosti, katere mu nalagajo pravila SNPJ, naj se udeleži te seje. Želje bi, da bi se članstvo udeleževalo v obilnej- šem številu društvenih sej. Na se- ji opazim skoro vedno le ene in iste člane in izmed 500 članov se udeležuje sej komaj okrog pet- deset članov. To ni nobena čast za naše društvo, ki je največje pri SNPJ. In če se na seji kaj sklene, kar ni vsem članom po- sklene, kar ni vsem članom po- sklene, tedaj pa pričnejo kritizira- ti, da vlada celo društvo samo ne- kaj članov. Vsakdo, kdor se ne udeleži seje, naj si zapomni, da se smatra, da soglašja z vsemi storišnjimi sklepi in da molče pri- trdijo vsemu, kar se sklene na seji. — Torej bratje, pridite na sejo in predlagajte kaj koristne- ga za društvo in Jednoto. Pose- bno prihodnja izredna seja je ve- like važnosti za vsakogar, ker so volitve odbornikov za izpraznje- na mesta v gl. odboru SNPJ in vsak naj voli po svojem najbol-jšem prepričanju.

Če bi jaz postopal strogo po pravilih, bi bilo že precejšnje šte- vilno članov — suspendiranih, ker

ne bi mogli dokazati, da so se u- deležili vsaj ene seje vsakih treh mesecev. — Upam, da bodo člani vpoštevali ta moj apel in se ude- ležili te izredne seje. — L. Med- vešek, tajnik.

East Helena, Mont. — Po zelo vročem dnevu je nastopila krasna mesečna noč. Iz rudotopilnice se sliši vpije in ropotanje strojev za mlince rude. Lahen vetrič pi- hlja od zapada, kot da bi šepeta- je pripovedoval o davnih časih, ko je tu še bival rudič vojnik, ko se je sprehal po neobsežnih pra- gozdih stric medved in divjal bi- vol. Šepeta tudi o živi mladeniški krvi.

Ko je včasih pokal bič. — Da, — ravno na tebe sem se spomnil, dragi prijatelj. Konji so dirjali kot ptica po ravni beli cesti. Jaz sem sedel spredaj na kozlu, ti pa zadaj, zavrt v veliko ruho. Nebo se je solzilo, kakor da bi sam Pe- run odprl nebesne zatvornice. Gr- melo je in bliskalo, midva sva pa pela:

"Brez tebe mi pa ni živeti. Zato pa jaz sam dobro vem" ... kar zadene kolo ob volik kamen, da voz odskoči skoraj dva čevlja visoko. Petje je utihnilo, zadaj pa so se slišale prajane kletvice.

Razmere v tukajšnji naselbini in okolici so vedno enake. Dela je dovolj in plače primerne, toda čene življenskih potrebščin so pa tudi zelo visoke. Sedanja doba se mi zdi kot težko megleno jutro in človek mora imeti čvrsto voljo in žilavo vztrajnost.

Iz stare domovine se je vrnil znani rojak Anton Šuštaršič, kamor je šel obiskat svoje in svo- jro rodno zemljo. Obiskal je tudi biser slovenske zemlje — Belo- krajino. Pripovedoval je o kras- no obdelanem in rodovitnem pol- ju, o hribskih, zaraščenih z vin- sko trto in o zlatorumeni vinski kapljici, ki je čista in pristna kot morski biser. Zvesto sem poslušal, ko je pripovedoval o krajih, kjer je tekla moja žibel. — Ž njim je prišla iz starega kraja tudi so- proga Jožeta Šušeka, ki se nista videla že deset let in sta oba zelo srečna.

Iz St. Louisa, Mo., je prišel v tukajšnje naselbino obiskat svo- jega svaka rojaka John Zagor- na rojak Mike Graborjan s so- progo in sinom. Priznal je, da se mu izmed vseh držav, katere je prepotoval, država Montana naj- bolj dopade. Nima zaman imena "Treasure State" — država za- kladov. — France.

Elv, Minn. — Dne 6. julija po- poldne med tretjo in četrto uro se je tu pripetila ena najhujših av- tomobilskih nesreč, kar jih pom- ni to mestec.

Jos. Slogar, dobroznani rojak je pred par dnevi dobil nov avto- mobil in je še isti popoldan povabil rojakinjo Lučnak, rojaka Tony Malariča in George Janko- viča, da se odpeljejo v okolico in tako preiskusijo nov avtomobil. Nekako pol milje zunaj mesta pa avtomobil zdrči kraj ceste, kjer je bil globok graben. Rojak Slogar se je hotel izogniti nes- reči, ki je pretila in je najbrže obrnil na kratko in prehitro avto- mobil v nasprotno smer. Toda av- tomobil se je prevrnil v graben, vsled česar je bila rojakinja Luč- nak, mati šestih otrok in stara 33 let, na mestu ubita, rojak Josip Slogar je pa dobil tako težke po- škodbe, da bo najbrže podlegel, in ostala dva rojaka Malarič in Jankovič sta dobila tudi precej hude poškodbe, toda najbrže ok- revata.

Rojak Josip Slogar je bil pre- cej priljubljen med tukajšnjimi Slovenci in oženjen. Avtomobil je imel že prejšnje leto in ni bil novi- nec v vožnji. Vzrok nesreče je najbrže hipna izguba pričujoč- nosti duha, toda pravega vzroka pa nihče ne ve. — Poročevalec. —

Girard, Kans. — Predno se po- slovim od države Kansas in od- dem v državo Michigan pozdra- vjam vse znanee in prijatelje na Ringo, Kans., posebno pa rojaka Peter Benedička in njegovo so- progo. — V West Mineral pa zdraviljam tudi vse moje stare znanee in prijatelje posebno pa družino Hambičev, Marltovo in moje sestro in svaka. Reško in Vincenc Zalokarja ter se jima najlakreje zahvalim za brez- plačno stanovanje in hrano, pri kateri smo bili čele tri tedne. — Pozdrav še enkrat vsem roja- kom ter jim želim največje srečo in zadovoljnost v deželi solnčnih rož in "fibre" in da bi si ob pri- hodnjih volitvah boljše postljali kot so si pri zadnjih in naj ne iz-

volijo več governerja Allena. — Katy Kranjec.

Eibert, W. Va. — Ni dolgo te- ga, ko sem poročal v Prosveti o razmerah tukajšnjih premogar-jev. Naj poročam zopet nekoliko, da bodo rojaki širom Zdr. držav znali, kako se tukaj godi zaved- nim premogarjem, ki se nočejo ukloniti samopasnosti premogov- nim magnatom. —

Delavci se trdno držijo in kom- panije so že morale ustaviti obrat v več rudnikih, ker ne morejo do- biti stavkokazov in organizirani premogarji pa nočejo delati pod pogoji, katere so podali premo- govniški baroni. Od Williamsona do Yeager, W. Va. je v vseh ro- vih obrat ustavljen.

4. julija so ponovno izbruhli nemiri blizu Welch, W. Va. in u- streljene so bile tri osebe, dva vi- šja uradnika premogovne družbe in knjigovodja. Kdo je ustrelil te tri uradnike, se ne ve in se tudi najbrže ne bo nikdar zvedelo.

Citateljem Prosvete je že itak znano o nemirih, ki so izbruhli v Matewanu in ko je bil ustreljen župan in 12 drugih oseb. Sedaj je prinesel "Bluefield Telegram" interesantno notico, ki je vzdigni- la precej prahu v vsej tamošnji okolici, namreč da sta se šerif in žena župana precej dobro razum- mela in tri dni po onem pretepu pa je udova izginila iz mesta in seveda tudi šerif. Sorodniki so takoj nekaj sumili in vso stvar naznanili na pristojni oblasti. V Kenova, W. Va. so pa policijske oblasti aretirale oba ta dva "be- guncija" in sedaj se nahajata v o- krajni ječi v Williamsonu ter čaka- kata obravnave. —

Med igranjem na karte je u- strelil nek igralec svojega tovari- ša. Preprič se je vnel vsled malen- kostne vsote denarja, ali kakor se imenuje "amerikanski bog".

Pred kratkim sem se nahajal v Barbertonu, O., na obisku, kjer so se mi vsi rojaki zelo dopadli, ker so v ogromni večini vsi napre- di. Temu dokaz je veliko zani- manje za "Slovenski delavski dom", ki bo najbrže kmalo po- stavljen. Kupili so že stavbišče in priznati moram, da se bo naha- jala stavba "Delavski dom" v re- šnici na zelo krasnem prostoru. Vsi rojaki so mi zagotavljali, da bodo kmalo pričeli z delom in so vsi ponosni na že tako velik na- predek v tako kratkem času. Bolj se ponosni, kot da bi stalo pet cer- kva. In so tudi upravičeni do te- ga ponosa. Kajti pred dvema letoma, ko so bili še saluni odprti in se je vsa debata in zabava vrši- la pri pari, so nekateri izjavljali, da bo prej stala cerkev, za katero so imeli že kupljeno stavbišče, kot pa "dom". Imeli so tudi že "pa- stirja" in vsled tega so bili tako ponosni in zaničljivo zafkravali napredne rojake, ki so se trudili med rojaki in agitirali za "delav- ski dom". Toda pastir je pustil črdo in črdo pa pastirja in ostal je le preprič in razširila se je epi- demija "razporok". — Omeniti tudi ne smem, da se je v Barber- tonu, O., ustanovila slovenska godba, pri kateri so sami dečki, ki bo v kratkem času nastopila. Kras- no bo videti, ko bodo korakali po ulicah in igrali. Stariši so lahko ponosni na svoje sinove. — Imajo tudi že precej dobro izvežbani pevski zbor, ki prav dobro napre- duje. Redne pevске vaje se vršijo v Karpatih in začasnih pevovodja je rojak Frank Boh. — Moje ča- stitke vsem zavednim in napred- nim rojakom v Barbertonu, O. — John C. Zelenčkar. —

Chicago, Ill. — Člani društva "Narodni vitezi" št. 39 SNPJ naj se obrnejo v vseh društvenih za- devah na naj novi naslov 327 So. Ridgeway Ave. Opozarjam tudi člane tega društva na sklep zad- nje redne seje, da mora sleherni član tega društva prispevati 50c izredne naklade za pokritje druš- tvenih stroškov. Ako kdo ne bo do- bil slučajno dopianee, katere sem poslal vsem članom tega društva, naj vpošteva to naznanilo, da ne bo potem kakega nepotrebnega ne- sporazumljenja. — Člani naj se u- deležijo polnoštevilno prihodnje redne društvene seje, ker imamo na dnevnem redu več zelo važnih točk za rešiti in poleg tega imamo na dnevnem redu tudi volitve od- bornikov na izpraznjena mesta v gl. odboru S. N. P. J. Te seje naj se udeleži vsakdo in naj glasuje po svojem najboljšem prepriča- nju. — John Potokar, 327 So. Ridgeway, tajnik.

Indianapolis, Ind. — Člani dru- štva "France Prešeren" št. 34 S.

N. P. J. naj se obrnejo v društve- nih zadevah na moj naslov, ker sem na zadnji društveni seji pre- vzal tajniške posle. Nadalje se opozarja člane tega društva, da bom pobiral mesečino račun na društvenih sejah tudi 20. vsakega meseca na domu od sedme do osme ure zvečer v navadnih prostorih tako da bo imel vsak član priliko poravnati svoj assessment predno je prepozno. — Anton Berkopec, taj- nik, 944 No. Holmes Ave.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

F. B. Lowell, Ariz. — Za poja- snilo se obrnite na državni de- partment v Washingtonu, D. C. (State Department, Washington, D. C.) Mi ne vem, kje vse so ameriški konzulati. —

Poziv na vse slovenske mladeniče in mladenke.

University of Dubuque — Valpa- raiso University.

(Konec).

V tem času, ko boste bivali tukaj, boste imeli priliko spoz- nati plemenite, inteligentne in iz- obražene karakterje in z njimi občevati. Ti so profesorji na tem zavodu. Poleg tega se boste sez- nali z dijaki in dijakinjami petintridesetih različnih narodov iz vseh delov sveta. To je že tako- rekoč cela "liga narodov", prava internacionala. Ko boste z ujni- mi občevali ali se sprehajali se- znali se boste z različnimi re- prezentanti raznih narodov, kar je že samo to nekaj vredno za vsa- kogar, da prouči osebno domale- ga vse narode sveta. —

V šoli se gotovo vsi pridno učo- mo in kdor nima veselja do učo- nja, mu je gotovo nemogoče ob- stati tukaj, akoravno bi dotični hotel trikrat toliko plačati kot je pravih stroškov. Vendar naj ni- kdo ne misli, da bo moral biti ve- dno resen in sedeti vedno v šol- ski sobi pri knjigah. Dijak, ki se uči, mora biti tudi vesel fant. Če se niste bili nikdar prej resnično veselili, tukaj boste. Imamo svo- jega dijaško godbo, orkester, pev- ske zборе in razna izobraževalna društva kakor tudi raznovrstne dijaške zabavne klube. In na vse te prireditve kakor tudi na razli- čna predavanja boste imeli ved- no prost vstop. Še več. Nekaj teh prireditev in predavanj je obli- gatnih ali obveznih za vse dija- ke in dijakinje ravno tako, kot je dnevi poduk obvezen za vsa. Kajti tudi razna predavanja so del izobrazbe. Brez razvedrila pa ni mogoč poduk. — V tem zavodu je tudi velika telovadnica, ki je stala že pred 17. leti okrog 70.000 dolarjev, v kateri imajo telovad- ne vaje dijaki po dvakrat na te- den. Sploh skrbijo na vseh ame- riških zavodih za fizični razvoj telesa ravnotako kot za duševni. Stari Rimljani so imeli pregovor "mens sana in corpore sano", zdrav razum je mogoč le v zdra- vem telesu. —

Misljam, da mi ni potreba pov- darjati, da se bo vsak, kdor bo tu- kaj le eno ali dve leti, pričel marsikaj koristnega za celo svo- je življenje, česar bi mu ne bilo mogoče kupiti z zlatom ne s sre- brom. Po preteku enega ali dveh let, kolikor časa boste pač tu- kaj, boste gledali življenje v drugi luči kot ga pa sedaj, in si boste sami znali tolaščiti razne pojave v življenju, pa naj si bo to že pri vašem vsakdanjem delu ali pri javnem delovanju v nasel- bini ali sploh v krogu, v katerem boste delali in živeli. —

Nikomur ni treba misliti, da je že prepozno ali pa da ni sposoben več, da bi hodil v šolo. Vrata tu- kajšnjega zavoda so odprta vsa- komur, brez razlike na stan ali poklic. Tudi jaz sem imel trde žulje na rokah, katere sem dobil pri teškem delu v rudniku v In- diani in še sedaj se s pomnim spom- injam na te žulje. Kdor ima re- sno voljo in si želi naučiti se kaj koristnega, ali pa izpopolniti svo- jo že dobljeno izobrazbo, naj pri- de sem. Dotični, ki je že delal tr- do in poskušal marsikaj hitvega v svojem življenju, zida svojo iz- obrazbo na vse drugo podlago, kot pa nezkušen mladenič, ki sploh še ni nlečar poskušal in ko je šel v višjo šolo takoj, ko je kon- čal ljudsko šolo. —

Preprijčan sem, da bi bilo še en- krat toliko slovenskih dijakov na tem zavodu, ko bi vedeli kako la- hko in pod kakimi dobrimi pogoji je mogoče tukaj se izobraziti in z kako majimi stroški. Poleg tega ima pa vsakdo tako lepo življe-

nje, kot ga mogoče prej še ni ni- kdar imel. Sploh ni veseljšega življenja kot je življenje dijaka. Kdor ga ni skušal, ta ne ve. —

Omeniti tudi moram, da imamo na tem zavodu zelo veliko in bo- gato zbirko raznih znanstvenih in leposlovnih knjig. Knjižnica tega zavoda je moderno urejena, in i- ma vsakdo najlepšo priliko črpati izobrazbo iz knjig. V tem zavodu so vsi oddelki ali razredi, od naj- nižjega do najvišjega, v katerih podučujejo profesorji raznih na- rodnosti. Češki profesor Alois Barta je še posebno naklonjen nam Slovence in nam vedno po- maga pri našem poduku in on tu- di zastopa Slovence pri odboru tega zavoda. Ta profesor podu- čuje Slovence začetnike v angle- škem jeziku. —

Dijaki stanujejo vsi v zavodu samem v lepih in modernih opre- mljenih sobah. V vsaki sobi spita dva dijaka in v nekaterih pa še clo samo eden. V vseh sobah spalnih, učnih in drugih je nape- ljana električna razsvetljava in centralna kurjava. V zavodu je velika kuhinja, jedilna dvorana in velika praonica. Sploh je za di- jake preskrbljeno najudobnejše in se bo vsako počutil kot do- ma. —

V tem zavodu je tudi poseben tečaj za slovenski jezik in vod- stvo tega zavoda je priznalo slo- venski jezik popolnoma enako- pravnim z drugimi učnimi jeziki. Zavod v Dubuque, Iowa, je pri- man od vseh drugih velikih in prvih vseučilišč v Zdr. državah kot popolno in enakopravno vse- učilišče, kot je na pr. Columbia vse- učilišče v New Yorku, ki je naj- večje in prvo vseučilišče v Zdru- ženih državah. —

Torej, slovenski mladeniči in mladenke, ki imate resen namen na trdno voljo pri letošnje leto v ta zavod, uredite takoj vse va- šo stvari in se javite. Biti morate najkasneje 10. ali 11. septembra t. l. tukaj, ker redni poduk pri- čne v tem zavodu 13. septembra in vpisovanje pa 10. septembra. —

Starši, očete in matere, ali ste že kdaj premišljevali, kaj bi dali sinovom in hčeram? Ali ste že premišljevali, kako bi dali najlep- šo priliko, da bi se izobrazili? Ako jih pošljete v šolo in jim daste najlepšo priliko, da se izobrazijo, ste jim dali najlepšo doto, katero bi jim le mogli dati. Imetje in sploh pre- moženje kakorpanožekoli otroci ne bodo nikdar znali tako ceniti, kot pa izobrazbo, katero bodo dobili z vašo pomočjo. Najlepši spome- nik, katerega moreta postaviti oče in mati, je pa izobražen sin in izobražena hči. —

Konečno je opozarjam vsakogar, kdor ima resno voljo priti letos, sem v ta zavod, naj na takoj spo- roči in pošlje pismo na naslov: Kari H. Fogeloch, University of Dubuque, Iowa.

Vsako naj se pa prijavi takoj in brez odlašanja. To je potrebno radgate, da vodstvo ve, koliko novih dijakov se bo prijavilo za letošnje šolsko leto, da ve vse po- trebno ukreniti in pripraviti. — Kari H. Fogeloch. —

POLICIJA V WATERBURYJU JE ODKRILA BOMBO!

Waterbury, Conn. — Polcija je našla v grmovju bombo, ki je bila upremljena s 11 palec dolgo vžigalno nitjo. Takoj po tej najd- bi je policija aretirala dva tuja- zemska delavca: Bernardo Favala in Mike Kalaehuka, katerima je sodnik določil petdeset tisoč dolarjev poročstva. Delavca sta bi- la bolj iznenadena kot pa polci- ja, ko so njima pokazali bombo. —

Med delavci pa gre glas, da je tisti položil bombo v grmovje, ki jo je našel, ker je bilo njemu znano, kje se nahaja bomba. —

TESARI BODO SVOJE SA- RTRVE PODPLAŠ STAVKO!

New York, N. Y. — Tesarski delavci so se odločili, da zastav- kajo, ker podjetniki nočejo pri- znati njih zahtev. Delavci zahtev- vajo deset dolarjev mezde na dan in štirideset ur dela v tednu. Ne- kateri podjetniki so po izjavi od- bornikov tesarske organizacije izjavili, da so pri volji sprejeti zahtev tesarskih delavcev, toda večina podjetnikov je nasprotna tem zahtevam. —

(Različa med pijančevanjem in šentivjo.) Pri pijančevanju je slovec v začetku ožoren, pozneje pa vse ne ve, kaj dela. Pri šentivi pa človek v začetku ne ve, kaj de- la, pozneje pa postane ožoren. —

